

Jaarverslag 2018-2019

Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant
Gemeenschappelijke regeling Programma Schoolverzuim
en Voortijdig Schoolverlaten

Voorwoord

Ieder kind heeft recht op onderwijs en verdient de kans zich te ontwikkelen. Maar een zorgeloze schooltijd is helaas niet voor elke jongere vanzelfsprekend.

Binnen het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) West-Brabant werken zestien gemeenten samen om schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten onder jongeren van 5 tot 23 jaar tegen te gaan. Onze mensen werken voor de gehele regio West-Brabant en zijn daar ook te vinden; in de verschillende gemeenten en op de verschillende scholen. We zoeken het contact en zijn in gesprek met de jeugd waar het óver, maar vooral óm gaat.

Sinds de start van het RBL werkten we met 18 gemeenten samen. In januari 2019 zijn echter de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem opgegaan in één gemeente: gemeente Altena. We werken nu dus samen met 16 gemeenten. In dit jaarverslag zijn bij de gemeente Altena als het gaat om cijfers over de afgelopen jaren de totalen van die drie oude gemeenten samengevoegd en vergeleken met de cijfers voor de nieuwe gemeente Altena.

De laatste jaren zien we een verschuiving in het accent van onze taak van handhavend naar vooral preventief optreden. We handhaven waar het moet, maar we willen vooral voorkomen dat leerlingen verzuimen of voortijdig het onderwijs verlaten. We zoeken en realiseren oplossingen voor de vaak complexe vraag om onderwijs, werk en zorg te combineren. Ook dit jaar is dit weer te zien in het jaarverslag, er worden minder processen-verbaal opgemaakt.

Verder hebben we afgelopen schooljaar een pilot gedaan onder NEET-jongeren in Oosterhout. NEET staat voor Not in Education, Employment or Training. Er zijn 80 Oosterhoutse jongeren benaderd door een trajectbegeleider. Met 66% hiervan is ook daadwerkelijk persoonlijk contact geweest. Ruim een kwart van deze 80 jongeren heeft in de periode van de pilot een startkwalificatie behaald of ging weer terug naar school. Ruim 10% was als ZZP-er aan het werk. Ongeveer een derde volgde een actief traject en 20% is geïnformeerd over de mogelijkheden m.b.t. trajectbegeleiding.

De aanpak werpt zijn vruchten af. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters is gelijk gebleven, mede door de inzet van het RBL en de samenwerking met de scholen. Waar in de rest van het land een stijging van het aantal vsv'ers zichtbaar is.

De belangrijkste gegevens en cijfers van het schooljaar 2018-2019 vindt u in dit jaarverslag. Geheel digitaal, zodat u als lezer sneller de juiste gegevens kunt vinden en kunt inzoomen op de onderwerpen waar u meer over wilt weten.

Wilt u meer weten over het RBL West-Brabant, onze manier van werken en de uitdagingen waar we voor staan? Neem dan contact met ons op via (076) 529 81 10 of info@rblwest-brabant.nl. We horen graag van u.

Inhoud

Inleiding	4
Leeswijzer	6
Samenvatting	7
Doelgroep RBL West-Brabant	8
Leerplicht en kwalificatieplicht	9
- Verzuim	10
- Vrijstelling	14
- Langdurig relatief verzuim (voorheen ‘thuiszitters’)	15
- Overig	16
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV	17
- RMC trajectbegeleiding	18
- Jongeren in Kwetsbare Positie (JKP)	19
- Overig	20
- On my way	21
- Voortijdig schoolverlaters	22
- VSV-cijfers van het Ministerie van OCW	23
Enquête onder scholen in de regio	24
Terugblik en speerpunten in de regio	25
Tabellen uitgesplitst per gemeente	30
Bijlagen	51

Klik op de linkjes in de tekst om direct naar de betreffende pagina te gaan.

Inleiding 1/2

De Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten is beter bekend onder de naam Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant. Alle zestien deelnemende gemeenten hebben hun administratie overgedragen aan het RBL West-Brabant. Voor zeven gemeenten voert het RBL sindsdien ook de uitvoerende taken uit. Het gaat om het dagelijks werk van leerplichtambtenaren en RMC trajectbegeleiders.

Zowel de samenwerking op administratief vlak als de samenwerking in de uitvoering levert voordelen op bij het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en schooluitval. Leerlingen en studenten gaan immers lang niet altijd naar een school of onderwijsinstelling in hun woongemeente. Als verzuim- en uitvalproblematiek de gemeentegrenzen overschrijdt, is het verstandig ook de oplossing ervan over gemeentegrenzen heen te organiseren.

Eén regionale leerlingenadministratie, met dagelijkse koppelingen naar de gemeentelijke Basisregistraties Persoonsgegevens (BRP's), DUO (het onderdeel van het ministerie van OCW dat verzuimmeldingen en school in- en uitschrijvingen registreert), en Suwinet zorgt ervoor dat de kans minimaal wordt dat jongeren die verhuizen binnen de regio of naar school gaan in een andere gemeente dan hun woongemeente uit zicht raken.

In de regio wordt in 4 gebieden met elkaar samengewerkt op het niveau van de uitvoering van de leerplichttaken, dit zijn:

- De gemeenten Breda, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Drimmelen, Moerdijk, Oosterhout en Geertruidenberg. Deze samenwerking wordt aangeduid met 'niveau 2'.
- De gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht (oftewel team West)
- De gemeente Altena
- De gemeenten Etten-Leur, Rucphen en Zundert

De bovengenoemde 4 verschillende samenwerkingen in de regio op het gebied van leerplicht vinden elkaar frequent in het ingevoerde functioneel overleg. Het functioneel overleg stimuleert de onderlinge samenwerking en bevordert regionale afstemming.

Anderzijds vindt er in de regio samenwerking plaats met externe netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving.

Inleiding 2/2

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten worden in de praktijk niet afgebakend door gemeentegrenzen. Daarom is intergemeentelijke samenwerking van groot belang om er effectief tegen te kunnen optreden. De speerpunten zijn het verminderen en voorkomen van het schoolverzuim, het handhaven van de leerplicht, het recht op onderwijs en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Door het werken in flexibele teams van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders, het harmoniseren van werkwijzen en de samenwerking met netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving is het RBL West-Brabant (RBL) goed aangehaakt bij ontwikkelingen rond de decentralisaties.

Missie

Iedere West-Brabantse jongere zonder startkwalificatie zit op een passende school, is op weg naar een startkwalificatie, of wordt begeleid naar de voor hem of haar hoogst haalbare startpositie in de maatschappij. Dit doen we niet alleen. Daarvoor is samenwerking op bestuurlijk, beleids- en uitvoerend niveau nodig. De inspanningen van de trajectbegeleiders richten zich zowel op oude (langer dan een jaar geleden gestopt) als op nieuwe voortijdig schoolverlaters. Doel is deze jongeren waar mogelijk terug te leiden naar school. De banden met scholen zijn versterkt door het invoeren van vaste contactpersonen vanuit het RBL en door het creëren van (deeltijd)werkplekken op de scholen.

Visie

We leveren daarvoor individueel maatwerk binnen de kaders van de leerplichtwet en RMC-wetgeving en doen daarbij een beroep op de verantwoordelijkheid van jongeren, ouders, scholen en relevante netwerkpartners in het sociaal domein.

Kernwaarden

Recht op onderwijs, transparantie, gelijke kansen, integriteit, respect voor het individu en samenwerken met anderen zijn daarbij onze kernwaarden.

Leeswijzer

In dit jaarverslag wordt voornamelijk op het niveau van werkprocessen gerapporteerd. Een werkproces is een term die gebruikt wordt in het Jeugd Volg Systeem (JVS), het systeem waarin alle interventies worden geregistreerd die voor jongeren gedaan worden.

We werken met 18 verschillende soorten werkprocessen, zoals de werkprocessen 'Absoluut verzuim' en 'Informatie en advies'. Soms is een werkproces in een kwartier afgehandeld, maar veel vaker gaat het om een investering van een uur tot wel 40 contactmomenten met leerling, ouders, school en netwerkpartners.

Dit jaarverslag is een dynamisch pdf-bestand. Door middel van verschillende knoppen kunt u gemakkelijk door het document bewegen om snel bij de informatie te komen die voor u interessant is.

In de groene balk onderaan iedere pagina staan de volgende knoppen weergegeven.

Inhoud:

Terug naar de overzichtspagina van het thema:

Overzicht
Leerplicht en
Kwalificatieplicht

of

Overzicht
RMC en VSV

De peildatum voor de jongerenaantallen die in dit verslag genoemd worden, met name onder 'Doelgroep', is 31-07-2019.

Als in dit jaarverslag wordt gesproken over werkprocessen dan gaat het om de werkprocessen waaraan is gewerkt in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019. De aanduiding '-' in de tabellen betekent 0 of geen.

Bij de meeste tabellen en grafieken staat een knop zodat u kunt doorklikken naar een overzicht op gemeenteniveau.

Gegevens per gemeente:

Samenvatting

Het aantal jongeren in deze regio is dit jaar opnieuw vrij stabiel gebleven.

Op peildatum 31 juli 2019 waren er in de regio van het RBL 141.046 jongeren tussen de 5 en 23 jaar.

Een stijging van het aantal meldingen betekent niet per definitie een hoger verzuim. Het betekent wél een verhoging van het geregisteerde verzuim en de meldingen. Het RBL West-Brabant zet in op een betere registratie en melding door de onderwijsinstellingen. Frequenter bezoek en contact met school levert in de praktijk een verhoging van het aantal geregisteerde verzuimmeldingen op. Dit jaar is dat goed te zien bij het aantal verzuimmeldingen 18+ en bij het aantal gemelde thuiszitters (langdurig relatief verzuim). Scholen melden bij één loket en DUO stuurt de meldingen vervolgens door naar de juiste woongemeente van de betreffende leerling.

Leerplichtige leerlingen zonder schoolinschrijving hebben in deze regio de hoogste prioriteit. We streven er immers naar dat alle jongeren tot 18 jaar op school zitten, tenminste tot het moment waarop de startkwalificatie is behaald. Samen met onze lokale samenwerkingspartners stelt de leerplichtambtenaar alles in het werk om absoluut verzuim op te lossen.

Hoewel de aandacht steeds meer gaat naar het verlenen van zorg en begeleiding blijft handhaving noodzakelijk. Leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden de afgelopen jaren. De invoering van de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS) is ook terug te zien in dit jaarverslag. Er wordt minder gehandhaafd, oftewel processen-verbaal opgemaakt, en meer ingezet op zorg.

In onze regio zien we dat het aantal voortijdig schoolverlaters **gelijk is gebleven met 1,8%**. Iets waar we als regio trots op mogen zijn gezien de stijging van het landelijk percentage.

De meest gebruikte vrijstelling in deze regio blijft de **vrijstelling op grond van artikel 5 onder c, het volgen van onderwijs op een school in het buitenland**. Ruim 800 kinderen wonen wel in deze regio, maar volgen in het buitenland (met name in België) onderwijs.

Er is afgelopen schooljaar veel meer focus geweest op het begeleiden van de leerling/jongere naar een andere opleiding of naar werk. We hebben in de gehele regio afgelopen schooljaar sterk ingezet op de begeleiding van de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters. **De regio West-Brabant doet het goed.** In vergelijking met andere regio's van ongeveer gelijke samenstelling doen we het gelijk tot iets beter.

We werken lokaal samen met externe lokale netwerkpartners op het terrein van passend onderwijs, jeugdbeleid en participatiewetgeving.

Door actieve benadering en samenwerking met de partners onderwijs, zorg en arbeidsmarktbeleid **willen we het aantal voortijdig schoolverlaters zonder werk verminderen** en daarmee jeugdwerkloosheid voorkomen.

Binnen het onderwijs worden de jongeren in een kwetsbare positie voor wie doorstroom naar mbo2-niveau niet haalbaar is, of die een verhoogde kans op voortijdig schoolverlaten hebben, tijdig in beeld gebracht om ze **zowel individueel als in groepsverband** in zelfredzaamheid en sociale- en arbeidsvaardigheden **te trainen**.

Doelgroep RBL West-Brabant

Deze tabellen betreffen het aantal jongeren van 5 tot 23 jaar op peildatum 31-07-2019 in de, bij de gemeenschappelijke regeling aangesloten, 16 gemeenten. Er is een lichte daling van het aantal jongeren in onze regio; van 141.208 in 2018, naar 141.046 in 2019, met 162 jongeren. De daling is te zien in de leeftijdscategorie van de jongeren in het voortgezet onderwijs, bij de andere leeftijdscategorieën is er sprake van een lichte stijging.

Type onderwijs van laatste schoolinschrijving	31-07-2018	31-07-2019
Primair onderwijs*	54.447	54.669
Speciaal onderwijs	1.558	1.599
Voortgezet speciaal onderwijs	1.433	1.378
Voortgezet onderwijs	32.203	31.335
Middelbaar beroepsonderwijs	11.793	11.884
Geen schoolinschrijving	39.774	40.181
Totaal	141.208	141.046

* Het Speciaal Basisonderwijs (SBO) wordt in dit jaarverslag, zoals in de wetgeving (Wet Primair Onderwijs (WPO) en Wet Expertise Centra (WEC)) is aangegeven, gerekend tot de categorie Primair Onderwijs (PO).

gegevens per gemeente

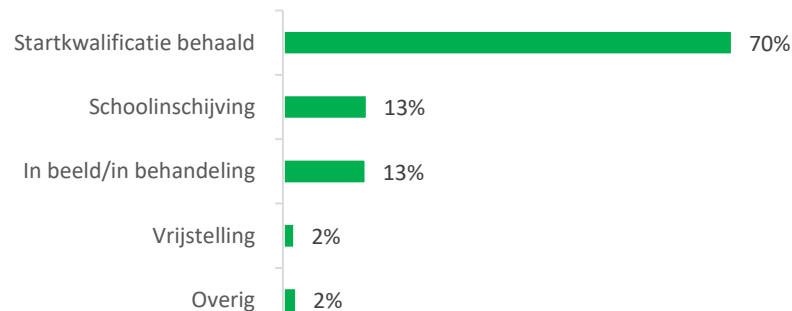
Status	31-07-2018	31-07-2019	Geen schoolinschrijving 31-07-2019
Leerplichtig	89.154	88.408	4.131
Kwalificatieplichtig	8.020	7.971	1.456
Boven leerplichtig*	14.531	14.645	6.676
Startkwalificatie behaald**	29.503	30.022	27.918
Totaal	141.208	141.046	40.181

* 18-23 jarigen die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald

** vwo-, havo- of mbo-diploma op niveau 2 of hoger

gegevens per gemeente

Status op 01-11-2019*

Van de personen die op 31-07-2019 geen schoolinschrijving hadden, was dit op 1-11-2019 de situatie. Veel jongeren hadden dus een startkwalificatie of inschrijving.

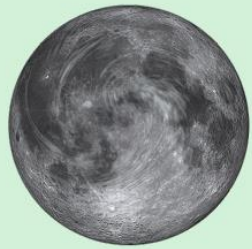
Wist je dat...

De 46 leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en administratief medewerkers onder het RBL West-Brabant hebben in het schooljaar 2018-2019 gewerkt aan 26.696 werkprocessen, waarvan 12.394 door de Leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Er zijn 17.129 brieven verstuurd, meer dan 30.965 contacten via email en social media verwerkt, 8.605 telefoongesprekken plaatsgevonden en zo'n 4.619 gesprekken met leerlingen en/of ouders. Daarnaast namen we in de regio het afgelopen schooljaar deel aan 1.790 externe overleggen.

Leerplicht en kwalificatieplicht

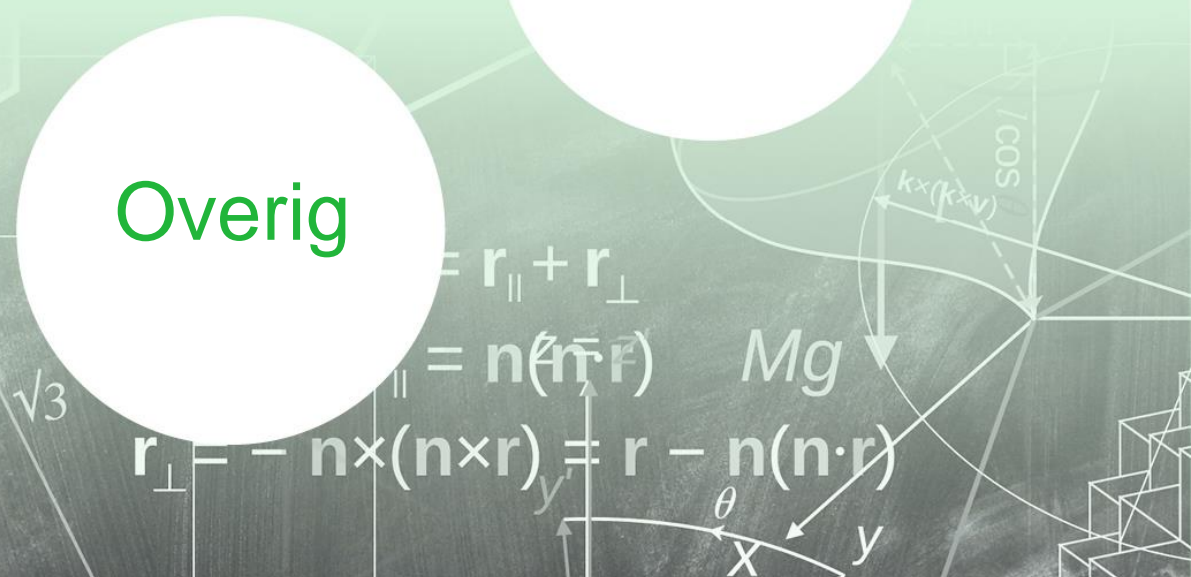

Vrijstelling

Verzuim

Thuiszitters

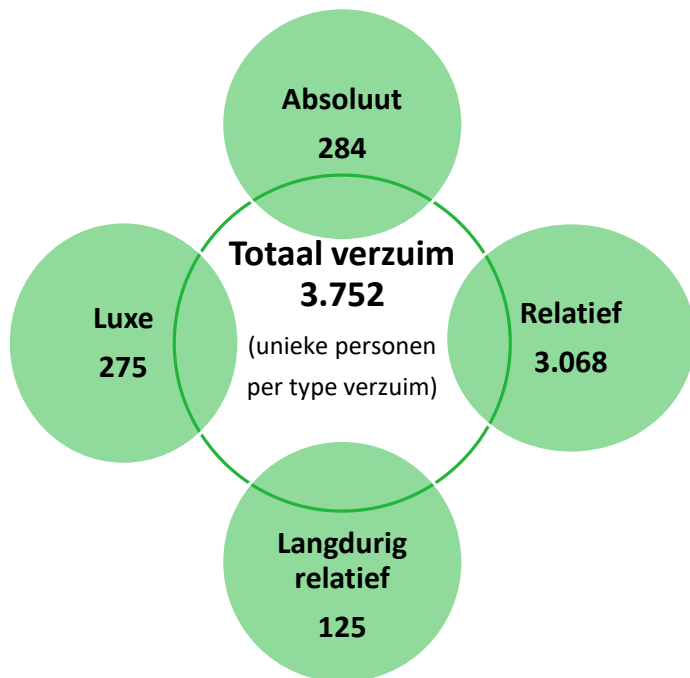
Overig

Verzuim

3.752

jongeren in onze regio hebben één of meer (types) verzuimmeldingen (2017-2018: 3.708)

Het RBL benadrukt het belang van het melden van verzuim. Alle medewerkers van het RBL West-Brabant zetten in op een betere registratie en melding door de scholen. Frequent contact met en bezoek aan de scholen is één van de voorwaarden om het verzuim goed in beeld én geregistreerd te krijgen.

Het aantal werkprocessen is hoger dan het aantal leerlingen. Dit betekent dat er in sommige gevallen sprake was van meerdere verzuimmeldingen bij één leerling.

We onderscheiden de volgende types verzuim:

- Absoluut:** leer- of kwalificatieplichtig zonder schoolinschrijving
- Relatief:** leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en verzuimt zonder geldige reden (les- of praktijktijd)
- Langdurig relatief:** leer- of kwalificatieplichtige leerling met schoolinschrijving en er is sprake van ongeoorloofd verzuim dat langer dan vier weken duurt
- Luxe:** leer- of kwalificatieplichtige leerling gaat zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie

4,45 % = verzuimpercentage relatief en luxe verzuim

Dit is de verhouding tussen het aantal leerlingen van 5 tot 18 jaar en het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim. Bij 4,45% van alle leerlingen in onze regio is dus sprake geweest van relatief en/of luxe verzuim. (2017-2018: 4,34%)

gegevens per gemeente

De aandacht gaat steeds vaker naar het verlenen van zorg en begeleiding waarbij handhaving ook noodzakelijk blijft. Leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en ons netwerk geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden. De Methodische aanpak schoolverzuim geeft aan dat hulpverlening vóór handhaving moet komen. Als verzuim niet verwijtbaar lijkt omdat er te veel problemen spelen, wordt vaker besloten geen proces-verbaal op te maken.

Absoluut verzuim

288

werkprocessen 'absoluut verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2017-2018: 351).

De meest voorkomende uitstroomredenen zijn: (terug) naar school en vrijstelling (aangevraagd).

Vanaf hier gaat het niet meer om het aantal jongeren in West-Brabant maar om het aantal werkprocessen dat door het RBL West-Brabant in behandeling werd genomen.

Leerplichtige leerlingen zonder schoolinschrijving hebben de hoogste prioriteit. De leerplichtambtenaar zal alles in het werk stellen om absoluut verzuim op te lossen. De leerplichtambtenaar heeft de mogelijkheid om sanctionerend op te treden indien ouders en leerlingen niet voldoen aan de verplichtingen uit de Leerplichtwet door een proces-verbaal op te maken tegen de ouders. Steeds vaker wordt op een andere manier dan met sanctionerend optreden geprobeerd de leerling (samen met de lokale partners) terug naar school te leiden, via begeleiding of inschakeling van de juiste hulpverlening.

Onderstaande tabel geeft weer hoe meldingen van absoluut verzuim door leerplichtambtenaren zijn afgerond.

Uitstroomreden	2017-2018	2018-2019
(Terug) naar school	131	91
Afgedaan	2	5
Heeft vrijstelling (aangevraagd)	98	86
Verhuisd	50	47
Anders*	70	59
Totaal	351	288

*Anders: Hieronder vallen de volgende uitstroomredenen: hoogst haalbare bereikt, onterechte melding, MBO niveau 2 niet haalbaar, onderzoek BRP (basisregistratie personen) en overdracht naar de trajectbegeleider RMC vanwege het bereiken van de 18-jarige leeftijd.

gegevens
per
gemeente

Er is sprake van **absoluut verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere niet op een school staat ingeschreven. Leerlingen van 5 tot 18 jaar moeten naar school zolang ze geen startkwalificatie hebben behaald. Als een leerling niet naar school gaat zonder geldige reden, dan is dat een overtreding van de Leerplichtwet.

De centrale regionale administratie verwerkt administratief veel absoluut verzuimmeldingen. De administratie filtert de brieven die verzonden worden wanneer een kind geen inschrijving blijkt te hebben en handelt sneller zaken af waardoor de leerplichtambtenaren in de regio worden ontlast. Ook schrijft de administratie ouders aan van kinderen die binnenkort 5 jaar worden en nog geen schoolinschrijving hebben. In het verleden werden ouders aangeschreven vanuit een werkproces absoluut verzuim bij het bereiken van de leerplichtige leeftijd. Door ze net daarvoor aan te schrijven, wordt eerder een beroep op vrijstelling gedaan. Deze proactieve inzet van de regionale administratie leidt tot eerdere duidelijkheid omtrent de schoolinschrijving of een mogelijk beroep op vrijstelling. Verder hebben wij te maken met een relatief grote groep leerlingen die in België op school zit, met name in de gemeenten langs de grens. Ook die ouders krijgen een informatiebrief, voor de start van het nieuwe schooljaar over de verlening van de vrijstelling van inschrijving in Nederland. In september 2018 is voor het eerst een belactie gehouden waarbij ouders werd gevraagd de stukken zo spoedig mogelijk in te leveren. Dit heeft geleid tot een lichte daling in het aantal werkprocessen verzuim.

Cijfers waarstaatjegemeente.nl

Vaak wordt voor cijfers over o.a. absoluut verzuim ook gekeken naar waarstaatjegemeente.nl. Die aantallen komen niet overeen met de aantallen in dit jaarverslag. In het jaarverslag wordt gekeken naar het aantal afgehandelde werkprocessen. De informatie op waarstaatjegemeente.nl is gebaseerd op de artikel 25 rapportage oftewel leerplichttelling. Dat betreft het aantal personen waarbij sprake is geweest van vrijstelling, verzuim, proces-verbaal of thuiszitten.

Relatief verzuim

4.128 werkprocessen 'Relatief verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2017-2018: 4.036)

1.708 waarschuwingen afgegeven vanwege relatief verzuim

246 afdoeningen ingezet vanwege relatief verzuim

In deze tabel staat het aantal werkprocessen gespecificeerd naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Bij de afhandeling van verzuimmeldingen wordt gewerkt volgens de Methodische aanpak schoolverzuim (MAS). Hierbij staat niet de strafrechtelijke aanpak centraal, maar wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp.

Onderwijssoort	2017-2018	2018-2019
Primair onderwijs	326	286
Speciaal onderwijs	28	19
Voortgezet speciaal onderwijs	243	232
Voortgezet onderwijs	2.439	2.434
Middelbaar beroepsonderwijs	966	1.117
Soort onderwijs niet aangeduid	34	40
Totaal	4.036	4.128

gegevens
per
gemeente

Samenwerking ketenpartners onmisbaar in Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Voor leerplichtambtenaar en trajectbegeleider Marcel Stoel is de MAS vooral een bevestiging van de werkwijze van RBL West-Brabant. "Wij zien al langer dat schoolverzuim vaak een signaal is van achterliggende problematiek, die we in deze regio graag tijdig aanpakken in nauwe samenwerking met onze partners."

Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Bekijk [de animatie uitleg](#) over de MAS van Ingrado.

Er is sprake van **relatief verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere wel in een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Relatief verzuim is de officiële benaming in de leerplichtwet voor spijbelen. De school zelf blijft verantwoordelijk voor de behandeling van het korter durende relatief verzuim.

Een afdoening is een maatregel waarmee de Leerplichtwet kan worden gehandhaafd. Afdoeningen zijn gebonden aan regels van het Openbaar Ministerie. Afhankelijk van de situatie kunnen de volgende afdoeningen worden toegepast: waarschuwing, Halt-verwijzing of het opmaken van een proces-verbaal. Halt-verwijzingen en processen-verbaal worden altijd besproken met het Openbaar Ministerie. Er zijn minder leerlingen dan werkprocessen: sommige leerlingen hebben meerdere afdoeningen op hun naam (recidive).

Afdoeningen	2017-2018	2018-2019
Proces-verbaal	140	135
Aanvullend proces-verbaal	26	31
Proces-verbaal met melding SVB	2	-
Verwijzing Halt	97	117
Totaal	265	283
Leerlingen met werkproces(sen)	230	246

gegevens
per
gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

1.708

waarschuwingen 'Relatief verzuim' (2017-2018: 1.668)

gegevens
per
gemeente

Luxe verzuim

277 werkprocessen 'Luxe verzuim' die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2017-2018: 289)

132 waarschuwingen afgegeven vanwege luxe verzuim

54 afdoeningen ingezet vanwege luxe verzuim

We weten uit ervaring dat in een gemeente waar het luxe verzuim als speerpunt onder de aandacht wordt gebracht een reactie ontstaat. De ene school gaat daardoor strakker beleid voeren en staat steeds minder verlof buiten de vakantie toe. Andere scholen gaan meer zelf beslissen en melden minder bij de leerplichtambtenaar. Dit is wettelijk toegestaan. Als het gaat om een verlofaanvraag van minder dan 10 dagen, dan ligt de beslissingsbevoegdheid bij de directie van de school. Over verlofaanvragen van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar.

In deze tabel is het aantal luxe verzuimers vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Het aantal luxeverzuimmeldingen in het primair onderwijs is na de stijging van afgelopen jaar (160 naar 188) nu weer wat gedaald naar 172. Uit een steekproef blijkt dat het luxe verzuim in schooljaar 2018/2019 vooral betrekking had op de dagen net voor en na de zomervakantie en ook een aantal keer de dag voor en na de herfstvakantie.

Onderwijssoort	2017-2018	2018-2019
Primair onderwijs	188	172
Speciaal onderwijs	6	1
Voortgezet speciaal onderwijs	5	1
Voortgezet onderwijs	82	91
Middelbaar beroepsonderwijs	7	10
Soort onderwijs niet aangeduid	1	2
Totaal	289	277

gegevens per gemeente

Er is sprake van **luxe verzuim** als een leer-/kwalificatieplichtige jongere zonder toestemming van de schooldirecteur of leerplichtambtenaar tijdens de schoolperiode met vakantie gaat.

In principe is een vakantie tijdens de schoolperiode niet toegestaan, tenzij de ouders vanwege hun beroep of bedrijf niet in de schoolvakantie op vakantie kunnen. De ouders moeten in zo'n geval toestemming vragen voor verlof.

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim. Bij luxe verzuim zijn de ouders de eerstverantwoordelijken.

Afdoeningen	2017-2018	2018-2019
Proces-verbaal	44	54
Aanvullend proces-verbaal	1	-
Totaal	45	54
Leerlingen met werkproces(sen)	45	54

gegevens per gemeente

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

132 waarschuwingen 'Luxe verzuim' 2017-2018: 87

gegevens per gemeente

Overzicht

Leerplicht en
Kwalificatieplicht

Vrijstelling

1.210 jongeren hebben een **vrijstelling van inschrijving** (2017-2018: 1.247)

De **meest gebruikte vrijstelling** in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht, Zundert) is **artikel 5 onder c**, vanwege het volgen van onderwijs op een school in het buitenland. Dit zijn voornamelijk scholen in België, waar kinderen uit de grensstreek naartoe gaan.

De Leerplichtwet 1969 definieert een aantal gronden waarop door de leerplichtambtenaar vrijstelling van de leerplicht mag worden verleend. De gronden lopen uiteen van lichamelijke of psychische belemmeringen om volledig dagonderwijs te volgen, tot bezwaar tegen de richting van de school. Bij de behandeling van een vrijstelling maakt de leerplichtambtenaar altijd een afweging tussen de reden van de aanvraag en het onderwijsbelang van het kind. Daarnaast stemt de leerplichtambtenaar af met het Regionaal Samenwerkingsverband Primair of Voortgezet Onderwijs. Een vrijstelling kan worden afgegeven voor (een gedeelte van) een schooljaar. In onderstaande tabel staan leerlingen die een vrijstelling van inschrijving hadden.

	2017-2018	2018-2019
Artikel 3a vervangende leerplicht 14 jarigen	1	2
Artikel 3b vervangende leerplicht laatste leerplichtige jaar	16	2
Artikel 5 onder a vrijstelling van inschrijving op een school wegens lichamelijke of psychische ongeschiktheid	254	252
Artikel 5 onder b vrijstelling van inschrijving op een school wegens bezwaar tegen de richting van het onderwijs	29	31
Artikel 5 onder c vrijstelling van inschrijving op een school wegens inschrijving op een school in het buitenland	873	854
Artikel 5a trekkende bevolking	4	3
Artikel 15 vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs	70	66
Totaal	1.247	1.210

We hebben de afgelopen jaren gezocht naar de manier waarop we het hoge aantal vrijstellingen artikel 5 onder c zo vlot mogelijk ontvangen en kunnen verwerken. Voor schooljaar 2018/2019 is de werkwijze daarom opnieuw aangepast. Met succes. De centrale administratie schreef ouders van leerlingen deze keer later aan, net voor het einde van de zomervakantie, zodat dit nog vers in het geheugen lag zodra de school begon. Medio september 2018 hebben we een belactie gehouden waarbij de ouders werden benaderd die de formulieren nog niet hadden ingeleverd. Hierdoor hadden we veel formulieren eerder binnen dan in de jaren ervoor. Voor schooljaar 2019/2020 was het effect van de belactie van vorig jaar ook al direct zichtbaar. Er waren een stuk meer formulieren binnen de gestelde termijn ingeleverd en we hebben dit jaar minder ouders hoeven te benaderen bij de belactie.

gegevens
per
gemeente

Langdurig relatief verzuim (thuiszitters) 1/2

125 personen waarbij 'Langdurig relatief verzuim' is gemeld die door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen (2017-2018: 116)

78% van de thuiszitters in deze regio zat langer dan 3 maanden thuis in schooljaar 2018/2019.

In ongeveer 60% van de gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De voornaamste redenen voor thuiszitten hebben te maken met psychische klachten of gedrag zoals weigeren naar school te gaan of gedragsproblematiek.

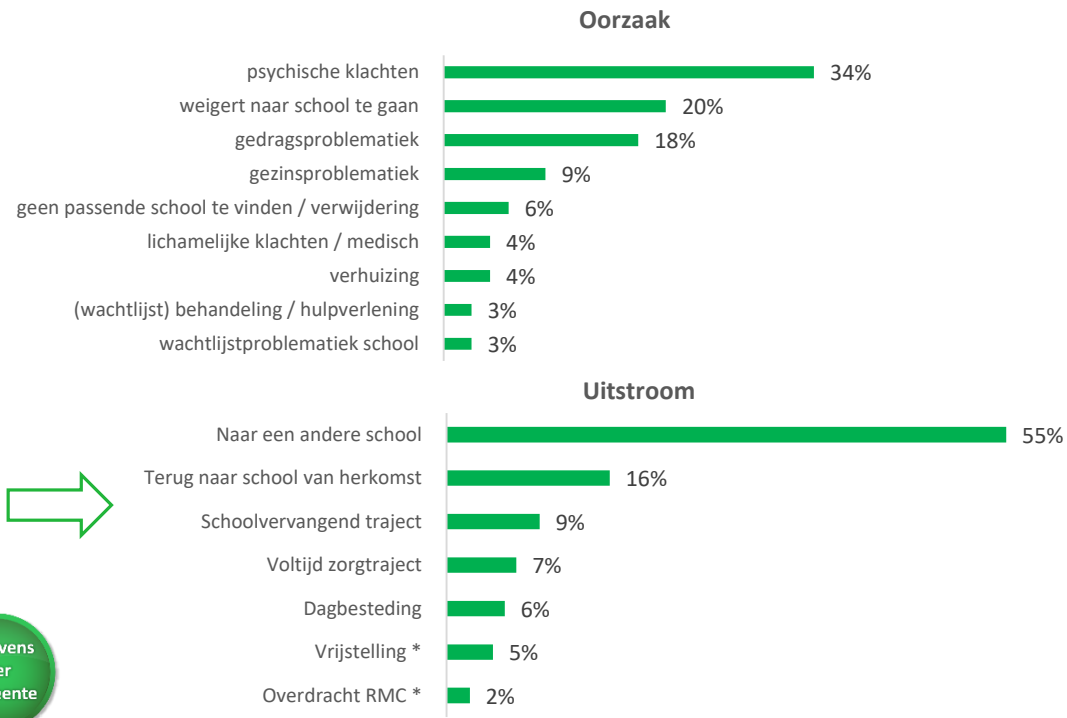
In deze tabel is het aantal langdurig relatief verzuimers (voorheen thuiszitters) vermeld naar het type onderwijs dat de leerling volgde. Deze West-Brabantse jongeren zaten op enig moment 4 weken of langer ongeoorloofd thuis. In de meeste gevallen is het thuiszitten binnen het schooljaar opgelost.

De cijfers in deze tabel zijn gebaseerd op de artikel 25 rapportage, oftewel de leerplichttelling. Deze hebben dan ook een andere peildatum, namelijk 23-09-2019 in plaats van 31-07-2018 zoals bij andere tabellen in dit jaarverslag.

Onderwijssoort	2017-2018	2018-2019
Primair onderwijs (incl. SBO)	13	21
Voortgezet speciaal onderwijs	33	33
Voortgezet onderwijs	56	69
Middelbaar beroepsonderwijs	14	2
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers	116	125
Totaal opgelost (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	90	80
Actuele langdurig relatief verzuimers	26	44

gegevens per gemeente

Er is sprake van langdurig relatief verzuim (voorheen thuiszitter) als een leer-/kwalificatieplichtige jongere staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en deze ongeoorloofd langer dan 4 aaneengesloten weken niet bezoekt.

Overig

In deze tabel zijn de overige leerplicht werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders. Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2017-2018	2018-2019
Zorgadviesteam serieuze zorgsignalen die mogelijk gaan leiden tot verzuim of uitval (voorheen 'Zorg en preventie')	1.022	506
Informatie en advies vragen van diverse aard die beantwoord worden	1.831	2.296
Monitoring 18- indien na afsluiting van een werkproces toch behoefte is een tijdje de vinger aan de pols te houden (voorheen 'Nazorg'.)	217	320
Dreigende verwijdering meldingen van school dat een leerling verwijderd dreigt te worden, waardoor mogelijk schooluitval ontstaat	51	49
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen Verlofaanvragen van meer dan 10 schooldagen wegens gewichtige omstandigheden artikel 11 onder g van de Leerplichtwet 1969	36	25
Zomeractie jongeren benaderen die tussen wal en schip dreigen te raken bij de overstap van VO naar MBO	167	208
Totaal werkprocessen	3.324	3.404
Totaal leerlingen	2.704	2.784

We zien in deze tabel minder hoge aantallen op zorgadviesteam (voorheen 'zorg en preventie') en meer op informatie/advies. Toch blijven de scholen de leerplichtambtenaren vroegtijdig inzetten, uit het oogpunt van preventie, om mogelijke schooluitval vroegtijdig aan te pakken. Samen met het onderwijs en de jeugdprofessionals wordt ingezet op de onderlinge samenwerking én afstemming. Wij hebben de manier van overleggen en registreren wel aangepast met het oog op de privacywetgeving. Afstemming vindt nu minder plaats in grotere overleggen als het zorgadviesteam en er wordt meer individueel overlegd. Het werkproces informatie en advies wordt vaak gebruikt voor het registreren van informatie en advies van of aan ouders en samenwerkingspartners.

Vanuit het werkproces zomeractie worden jongeren benaderd door de leerplichtambtenaar die tussen wal en schip dreigen te raken bij de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs. Deze groep noemen wij risicoleerlingen. De leerplichtambtenaren benaderen deze jongeren in de laatste maanden van het schooljaar. In schooljaar 2018-2019 zijn meer risicoleerlingen bij ons gemeld door de scholen dan in het jaar ervoor.

gegevens
per
gemeente

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt en VSV

VSV cijfers
van OCW

RMC
trajectbegeleiding

Overig

JIKP

Voortijdig
schoolverlaters

On my way

RMC trajectbegeleiding

1.469

Jongeren (18+) in onze regio hebben **begeleiding** gehad van een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider in het schooljaar 2018-2019 (2017-2018: 1.160)

Er is afgelopen schooljaar veel focus geweest op het begeleiden van jongeren naar een andere opleiding of naar werk. We hebben in de gehele regio sterk ingezet op de begeleiding van de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters, met als positief gevolg dat jongeren in elke gemeente actief zijn begeleid. Met de invoering van nieuwe maatregelen Voorkomen voortijdig schoolverlaten (vsv) krijgt de begeleiding van deze doelgroep ook de komende periode een krachtige impuls. Het accent ligt niet alleen op het behalen van de startkwalificatie, maar ook op het begeleiden van kwetsbare jongeren zonder startkwalificatie naar kansrijkere posities in de maatschappij.

Uitstroomreden na begeleiding door leerplichtambtenaar/trajectbegeleider	2017-2018	2018-2019
Geen doelgroep meer: jongeren die 23 zijn geworden, buiten de regio zijn verhuisd, startkwalificatie hebben behaald	58	54
Tijdelijk niet plaatsbaar: jongeren die tijdelijk niet in staat zijn onderwijs te volgen, bijv. omdat er eerst hulpverlening nodig is, ze de taal nog onvoldoende beheersen of een schoolvervangend traject volgen.	173	198
Werk	310	427
Onterechte melding: jongeren bij wie kort na de melding bleek dat er toch sprake was van een schoolinschrijving of startkwalificatie	148	277
Aangemeld bij opleiding: jongeren die al zijn aangemeld voor een opleiding voor het komende schooljaar, maar nog geen schoolinschrijving hebben	176	226
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	183	258
Opleiding (continuering of andere)	202	148
Totaal aantal werkprocessen	1.250	1.588

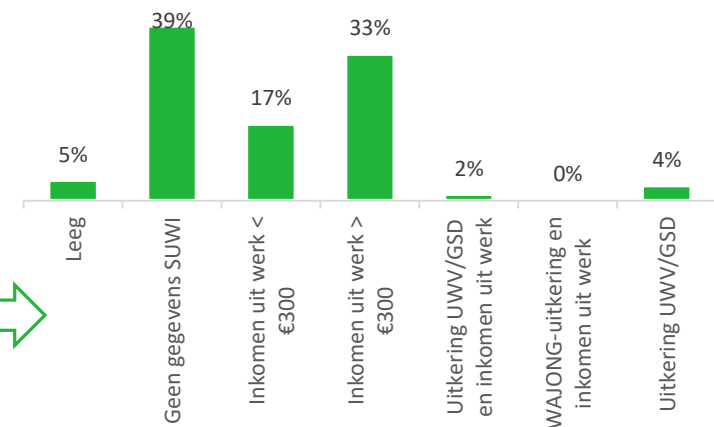
'Het succes van de West-Brabantse vsv-aanpak: vijf projecten in de praktijk'

In [dit artikel](#) blikken regionaal projectleider VSV Herman Pranger en RMC-coördinator Liesbeth van der Lee samen terug op de eerste drie jaar van de huidige vsv-aanpak aan de hand van vijf projecten.

403 RMC-trajecten zijn preventief opgestart terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving
 ❖ *Schooljaar 2017-2018: 374*

gegevens per gemeente

SUWI prioriteit (aantal unieke jongeren = 254)

gegevens per gemeente

Overzicht
RMC en VSV

Jongeren in kwetsbare positie (JKP)

1.545	Jongeren in startset JIKP 2017-2018	30%	9%	23%	26%	14%
1.491	Jongeren in startset JIKP 2018-2019	4%	1%	57%	21%	14%
2.835	Unieke jongeren in startsets JIKP (2017-2018 en/of 2018-2019)					

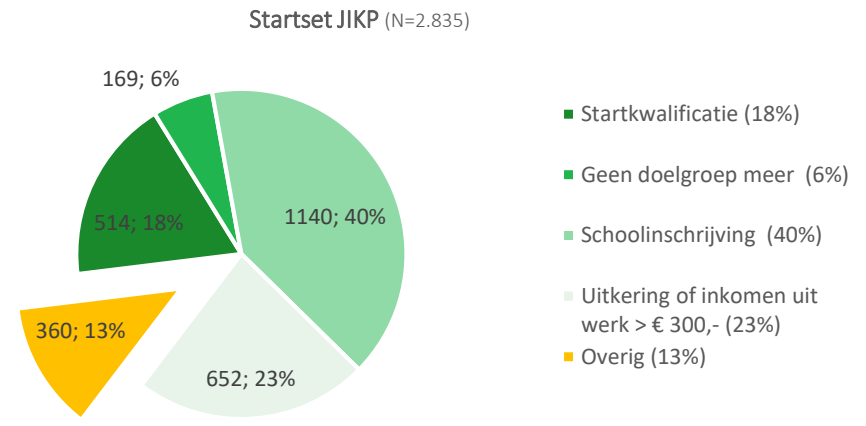
- Status op 8-8-2019**
- Startkwalificatie
  - Geen doelgroep meer
  - Schoolinschrijving
  - Uitkering of inkomen uit werk > € 300,-
  - Overig

De minister van OCW wil voor jongeren in kwetsbare positie de risico's op uitval beperken en passende begeleiding voor deze jongeren versterken. Daarom hebben burgermeesters en wethouders sinds 1 januari 2017 de taak om de doelgroep jongeren in kwetsbare positie te volgen. Deze taak is bij de RMC belegd.

De startset JIKP die jaarlijks in november geleverd wordt door het ministerie van OCW wordt gebruikt als bron voor de te monitoren jongeren. De startset bevat jongeren die op 1 oktober van een jaar (t) schoolgaand zijn en onderwijs volgen in het VMBO-BB, PRO, VSO of MBO1 en op 1 oktober van het volgende jaar (t+1) zitten in MBO1, MBO2 of het onderwijs hebben verlaten. Deze jongeren zitten in de leeftijdsgroep 16 tot en met 22 jaar, waarbij de peildatum 1 oktober van (t+1) is.

Reguliere vsv'ers die uitvallen binnen het MBO en ooit tot de kwetsbare doelgroep behoorden, blijven we zien als jongeren in een kwetsbare positie totdat ze 23 zijn geworden of een startkwalificatie hebben behaald (bron: standaard monitor JIKP van Ingrado versie 2.0 mei 2018). Deze doelgroep gaan we 4 keer per jaar monitoren.

We gebruiken de startset JIKP van DUO. Daarnaast hebben we een **werkproces Kwetsbare Jongeren** om de totale groep te monitoren. Dit gebruiken we ook preventief voor jongeren die uitstromen uit PRO VSO, al voordat ze in de startset van DUO zitten. Naar deze groep gaan we niet voortdurend brieven sturen, maar wel regelmatig informatie opvragen en monitoren dat er nazorg verleend blijft door de partij bij wie dat hoort. Of we nemen ze mee in de groepsaanpak vanuit RBL West-Brabant.

Bovenstaande grafiek laat de status van de jongeren uit de startsets JIKP zien op peildatum 8-8-2019.

Jongeren uit de categorie 'overig' worden benaderd door een leerplichtambtenaar of trajectbegeleider.

Het merendeel (87%) uit de categorie 'overig' heeft op 8-8-2019 de DUO status VSV. Deze jongeren zijn of worden binnenkort benaderd volgens de vsv aanpak.

Twee procent heeft de DUO status 'vrijstelling'. De overige 11% heeft de status 'geen vsv'. Deze jongeren zijn al benaderd of worden benaderd, maar op een andere wijze dan de vsv jongeren.

Overig

In deze tabel zijn de overige RMC-werkprocessen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders.

Werkprocessen die alleen administratief zijn afgehandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Onderwijssoort	2017-2018	2018-2019
Verzuim 18+ Verzuim door 18+-ers door de school gemeld aan het RBL	1.608	1.766
In beeld VSV'ers (18+) die niet bereikbaar zijn of aangeven niet begeleid te willen worden, worden gemonitord en periodiek benaderd	114	72
Overstap leerlingen welke dreigen uit te vallen bij de overstap van Voortgezet Onderwijs naar Middelbaar Beroepsonderwijs	60	67
Totaal werkprocessen	1.782	1.905
Totaal leerlingen	1.284	1.382

gegevens
per
gemeente

Het afgelopen jaar is onverminderd aandacht besteed aan verzuim onder leerlingen van 18 jaar en ouder. We brengen een duurzame beweging op gang die bijdraagt aan preventie van Verzuim 18+ en van voortijdig schoolverlaten. Leerlingen die dreigen uit te vallen bij de overstap van voortgezet onderwijs naar middelbaar beroepsonderwijs volgen we in een apart werkproces: 'overstap'. We borgen hiermee een juiste vervolgstap naar MBO.

On my way

66

Jongeren in onze regio hebben **deelgenomen aan On my Way** in het jaar 2018. De deelnemers worden sinds dit jaar geregistreerd per kalenderjaar i.p.v. per schooljaar. Dit heeft te maken met de af te leggen verantwoording t.b.v. de subsidie. In het jaar 2019 hebben tot nu toe 32 jongeren deelgenomen aan het programma On my Way (peildatum 19-09-2019).

Als je 18 jaar bent, ben je niet meer wettelijk verplicht een startkwalificatie te behalen. Je mag dan ook gaan werken als je geen startkwalificatie hebt. Maar omdat je mogelijkheden op de arbeidsmarkt beter zijn als je wel een startkwalificatie hebt, stimuleren wij jongeren tot 23 jaar om deze toch te behalen en hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

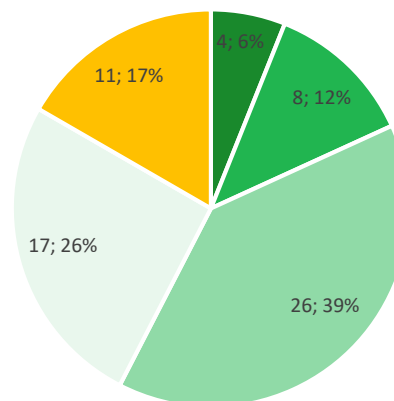
Tijdens het programma On my Way kunnen jongeren tussen de 18 en 23 jaar (zonder startkwalificatie) deelnemen aan een traject van 8 dagen in 4 weken.

Ze volgen een gevarieerd en actief programma waarin jongeren aan de slag gaan met workshops om erachter te komen wie ze zijn, wat ze willen, wat ze kunnen en wat de eerste stap richting toekomst kan zijn.

Kijk voor meer informatie op de website: www.omwwb.nl

Jaar	Aantal deelnemers
2017	85
2018	66

Status op 19-09-2019

- Startkwalificatie
- Geen doelgroep (23 e.o. / buiten regio)
- Schoolinschrijving
- Uitkering of inkomen uit werk > € 300,-
- Overig

Voortijdig schoolverlaters

(lokale cijfers RBL West-Brabant, peildatum 26-09-2019)

4.624* jongeren (18 t/m 22 jaar) wonen in onze regio zonder startkwalificatie en schoolinschrijving (2017-2018: 5.199), waarvan:

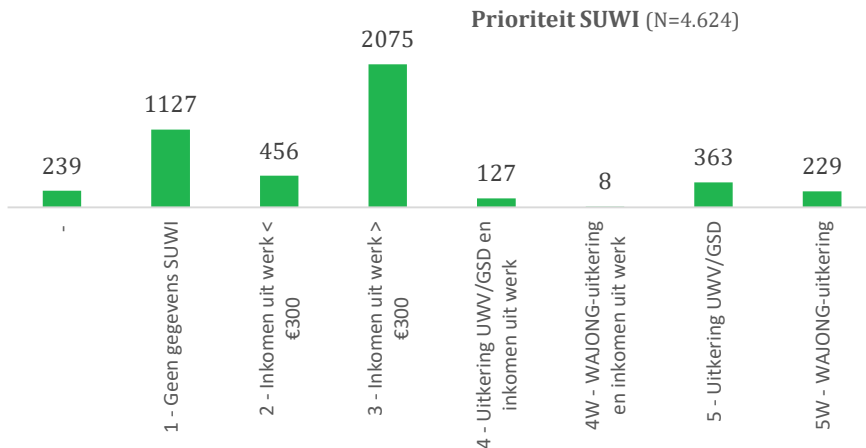
1.871

jongeren in schooljaar 2018-2019 in beeld kwamen zonder schoolinschrijving en startkwalificatie en daarmee als dreigend voortijdig schoolverlater actief zijn benaderd om te voorkomen dat ze definitief vsv'er worden. (2017-2018: 2.051)

944 jongeren van 13 t/m 22 jaar zijn **nieuwe vsv'er in de DUO-meting**: dit zijn jongeren die op 01-10-2017 een schoolinschrijving hadden en op 01-10-2018 geen schoolinschrijving meer hebben en geen startkwalificatie hebben behaald (Bron: DUO RMC Factsheet Convenantjaar 2016-2017). Zie voor meer informatie over deze groep de [volgende pagina](#).

2.753

jongeren **vóór** schooljaar 2018-2019 in beeld kwamen zonder schoolinschrijving en startkwalificatie (2017-2018: 3.148).

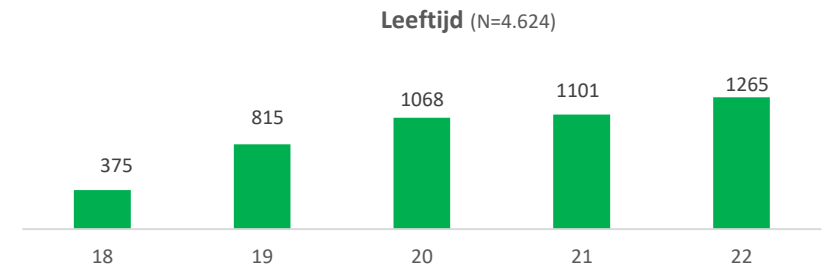

*1.268

van de bovenvermelde vsv'ers hebben **nooit eerder een schoolinschrijving gehad** volgens de informatie van DUO.

Zij worden daarom door DUO ook niet als vsv'er gezien. (2017-2018: 1.396) Het grootste deel van deze jongeren woont in de gemeenten Breda (30%) en Steenbergen (25%). Het gaat met name om arbeidsmigranten, buitenlandse studenten en vluchtelingen. Een kwart van deze groep heeft de Roemeense nationaliteit en 24% de Poolse nationaliteit. De meeste jongeren hebben zich vrij recent in deze regio gevestigd: datum inschrijving in Nederland: 33% in 2019, 36% in 2018 en 18% in 2017.

Ook deze jongeren worden door RBL benaderd om na te gaan wat hun situatie is en of er begeleiding nodig is.

Samen strijden voor een passend perspectief voor elke jongere in West-Brabant

Alle jongeren in West-Brabant verdienen een plek om zich optimaal en naar vermogen voor te bereiden op een maatschappelijk onafhankelijke positie. Dat is de achterliggende gedachte van het regionaal programma 'Iedereen op z'n plek in West-Brabant', de vierjarige aanpak voor voortijdig schoolverlaten (vsv) en jongeren in een kwetsbare positie. Marianne de Bie, wethouder Onderwijs van de contactgemeente Breda, en Andrea Kaim, lid van de Raad van Bestuur van Curio (voorheen ROC West-Brabant), lichten het belang van de integrale aanpak toe.

Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

VSV-cijfers van het Ministerie van OCW

Het Ministerie van OCW investeert onverminderd in het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. De aandacht van het ministerie van OCW voor voortijdig schoolverlaten wordt gecontinueerd in de periode 2017-2020. Met een financiële impuls van ongeveer gelijke omvang als de voorgaande jaren zal het aantal vsv'ers teruggebracht worden naar landelijk maximaal 20.000 per jaar. De samenwerking tussen de scholen en het RBL West-Brabant en de maatregelen uit het programma 'Iedereen op z'n plek in West-Brabant' dragen er aan bij dat we het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters terugdringen. De grootste groep voortijdig schoolverlaters had als laatste schoolinschrijving een onderwijsinstelling voor middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Bij het verder terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters is daar nog de meeste winst te behalen. De regio West-Brabant doet het goed.

	Totaal RMC-regio 34: West-Brabant	Aantal vsv'ers	% vsv	VO	MBO
2005-2006	52.939	2.306	4.4%	729	1.577
2008-2009	53.672	1.826	3.4%	486	1.340
2011-2012	53.730	1.644	3.1%	493	1.151
2012-2013	53.373	1.077	2.0%	176	901
2013-2014	53.814	1.053	2.0%	169	884
2014-2015	53.990	960	1.8%	164	796
2015-2016	53.580	875	1.6%	139	736
2016-2017	54.155	954	1.8%	154	800
2017-2018	53.830	990	1.8%	161	829

gegevens per gemeente

Het landelijk percentage in schooljaar 2017/2018 is 1,91%. Het streven is landelijk maximaal 20.000 vsv'ers in 2021.

Het landelijk percentage is de afgelopen jaren gestegen, waar het percentage van RBL West-Brabant gelijk is gebleven.

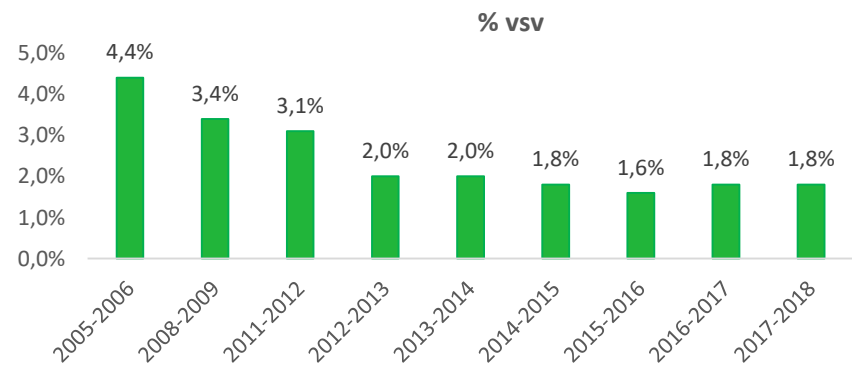
Zie eventueel voor meer info:

<https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/onderwijs-algemeen/leerlingen-en-studenten/prestaties-voortijdig-schoolverlaten>

Het aantal voortijdig schooluitvallers is door de regionale inzet van RBL en de samenwerking met de scholen de afgelopen jaren gelijk gebleven met 1,8%. *NB: Met ingang van schooljaar 2016-2017 wordt door het ministerie voor de berekening van de vsv-cijfers (als gevolg van een kwaliteitsslag) gebruik gemaakt van een volledig geautomatiseerde bestandskoppeling in ons datawarehouse. Dit heeft geleid tot een opwaartse correctie van het landelijk aantal met zo'n 570. Door deze verschillende rekenmethodes is een één-op-één vergelijking van de cijfers over 2016-2017 en 2017-2018 met eerdere jaren niet geheel mogelijk.*

Lef, maatwerk en gedeelde visie als basis voor succes van de Entreeopleidingen van Curio

Ronald Broos, afdelingsmanager Entree bij Curio, en Marieke Richters, vangnetcoördinator bij RBL West-Brabant, lichten het succes van de aanpak toe. Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Enquête onder scholen in de regio

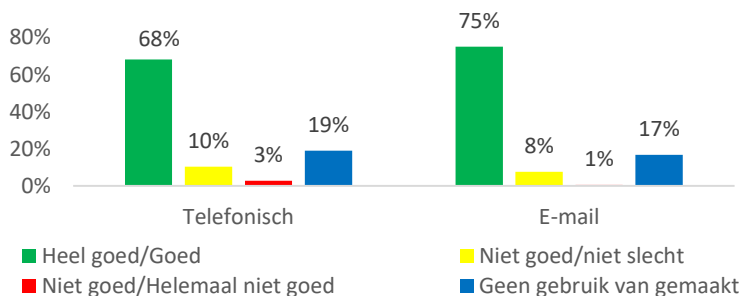
Op de Dag van de Leerplicht is een enquête uitgezet onder 390 scholen in de regio om in beeld te brengen in hoeverre scholen tevreden zijn over de verschillende aspecten van de dienstverlening van het RBL. Het doel van de enquête is een beter begrip te krijgen van hoe scholen tegen de werkwijze van het RBL, de regels omtrent verzuim en de leerplichtambtenaar / trajectbegeleider (lpa/tb) aankijken en hoe zij daar als school zelf mee omgaan in hun eigen beleid.

De enquête is verstuurd naar 702 e-mail adressen en is in totaal door 169 personen volledig ingevuld. De enquête kan door meerdere personen op een school zijn ingevuld. Zestien personen hebben een deel van de vragenlijst ingevuld. Deze antwoorden zijn wel meegenomen in de resultaten. Het merendeel (58%) heeft de enquête ingevuld voor het primair onderwijs, gevolgd door het voortgezet onderwijs (32%) en het middelbaar beroepsonderwijs (10%).

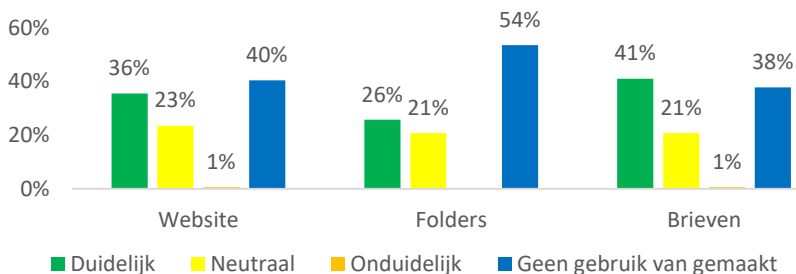
7,5

Gemiddeld rapportcijfer dat scholen geven voor RBL West-Brabant

Hoe waardeert u de bereikbaarheid van RBL West-Brabant?

Communicatie vanuit RBL West-Brabant

Scholen waarderen samenwerkingsrelatie met RBL West-Brabant met ruime voldoende

Wat vinden scholen van de dienstverlening van RBL West-Brabant? Om de tevredenheid in beeld te brengen, is er in het voorjaar van 2019 een enquête uitgezet onder 390 onderwijsinstellingen in de regio. Leidinggevendend Lia de Beer en Lazlo van Donkelaar blikken samen terug op de uitkomsten. "De scholen geven onze dienstverlening gemiddeld een 7,5," constateert Van Donkelaar. "Dat is fijn en bemoedigend, zeker van een 'critical friend'. Natuurlijk zijn er ook verbeterpunten, maar het algemene beeld is gewoon heel goed."

Klik [hier](#) om het volledige artikel te lezen.

Terugblik en speerpunten in de regio 1/4

TEAM WEST

“We hebben onze ketenpartners nodig om jongeren écht verder te helpen”

In team West werken de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Steenbergen en Woensdrecht samen aan het voorkomen en terugdringen van schoolverzuim. De vijf gemeenten werken elk vanuit hun eigen standplaats, maar vanuit een gezamenlijke aanpak en visie. Coördinator Sabina Bakkers blikt samen met Sara Scheepstra, adviseur Beleidsimplementatie bij de gemeente Roosendaal, terug op het afgelopen schooljaar. “We hebben veel geïnvesteerd in de samenwerking met onze ketenpartners. En dat werpt zijn vruchten af, want we weten elkaar steeds beter te vinden.”

Waarom is de samenwerking met ketenpartners zo belangrijk?

Bakkers: “Vanaf het moment dat een jongere 18 jaar wordt, houden veel voorzieningen op. Het is dan niet vanzelfsprekend dat de zorg die een jongere tot zijn achttiende verjaardag kreeg, doorloopt. Sommige jongeren vallen daardoor in een gat. Voorheen zag je vaak dat alle disciplines die betrokken waren bij de begeleiding van een jongere vanuit hun eigen kader werkten en met hun eigen taken bezig waren. Nu zien we steeds meer dat alle betrokken ketenpartners zich realiseren dat je elkaar nodig hebt om een jongere écht verder te helpen, ook op lange termijn.”

Hoe wordt ingezet op een soepele overgang van leerplicht naar RMC?

Bakkers: “We hebben bewust gekozen voor een splitsing van functies. De leerplichtambtenaren begeleiden leerlingen tot 18 jaar, terwijl de trajectbegeleiders de RMC-taken voor jongeren tot 23 jaar op zich nemen. Om ervoor te zorgen dat de overdracht soepel verloopt, starten we in onze regio met een intern overleg tussen de leerplichtambtenaren op het mbo en de trajectbegeleiders. Zo kunnen we jongeren die al in beeld zijn bij leerplicht al eerder bespreken met de trajectbegeleiders, zodat zij in een vroeg stadium vanuit hun expertise mee kunnen denken.”

Wat viel er op in het afgelopen schooljaar?

Scheepstra: “In West-Brabant-West is bij wijze van proef een participatiecoach aan de slag gegaan, die voortijdig schoolverlaters begeleidt bij hun zoektocht naar werk. Die proef is zo goed verlopen, dat er nu plannen zijn om in heel West-Brabant participatiecoaches in te zetten.”

Bakkers: “De verzuimcijfers in West-Brabant-West zijn vrijwel gelijk gebleven. Maar een mooie ontwikkeling is de daling van het aantal thuiszitters en vrijstellingen. Die hebben we weten te realiseren dankzij de intensieve samenwerking met de samenwerkingsverbanden en de GGD.”

Wat zijn speerpunten voor de komende tijd?

Scheepstra: “We werken in West-Brabant-West momenteel aan een doorontwikkeling. De bijzondere constructie (één team met een gezamenlijke visie en werkwijze, maar vanuit vijf verschillende standplaatsen) loopt af in 2020. Eind 2019 wordt besloten hoe we verder gaan.

Maar we willen de komende periode in elk geval aan de slag met de lokale invulling van het regionaal thuiszitterspact. In dit pact is de ambitie uitgesproken om elke leerplichtige thuiszitter binnen drie maanden terug te laten keren naar het onderwijs. Daar willen we de komende tijd concreet handen en voeten aan geven.”

Bakkers: “Ik weet dat bijvoorbeeld het samenwerkingsverband Brabantse Wal al bijzonder veel moeite heeft gedaan om het thuiszitterspact goed te laten landen op de scholen. Zo zijn alle scholen binnen dit samenwerkingsverband verplicht gesteld om een verzuimcoördinator aan te stellen. Als we verzuimende jongeren eerder in beeld krijgen, kunnen we ze ook eerder helpen. Een ander belangrijk aandachtspunt voor de komende periode is de implementatie van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), een integrale aanpak om schooluitval te voorkomen. We blijven sterk inzetten op preventie, samen met onze ketenpartners.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 2/4

ETTEN-LEUR, ZUNDELT EN RUCPHEN

“De problematiek rond thuiszitters en schooluitval blijft ons grootste aandachtspunt”

Met ingang van het nieuwe schooljaar komen de leerplichtambtenaren **Simone van Broekhoven (gemeente Rucphen), Susanne Marijnissen (gemeente Etten-Leur) en Janine Krekelberg (gemeente Zundert) wekelijks een dagdeel samen om actuele thema's te bespreken, de werkwijze af te stemmen en van elkaar te leren. Dit keer blikken ze terug op het afgelopen schooljaar. Hoe verloopt de samenwerking in de subregio Etten-Leur, Zundert en Rucphen? Wat zijn positieve ontwikkelingen? Maar ook: wat kan er beter?**

Welke ontwikkelingen zien jullie?

Susanne Marijnissen: “Ons grootste aandachtspunt blijft de problematiek rond thuiszitters en schooluitval. Om meer grip te krijgen op deze problematiek, zijn we in Etten-Leur en Zundert bij wijze van proef om tafel gaan zitten met het samenwerkingsverband (RSV) en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), waarbij we gezamenlijk de thuiszitters in onze gemeenten hebben besproken. Dat werkt heel goed, omdat je de jongeren samen in beeld houdt en er meer onderling begrip en een nauwere samenwerking ontstaat. We zouden graag zien dat deze proef voortgezet wordt.”

Simone van Broekhoven: “De samenwerking met jeugdprofessionals wordt sowieso steeds vanzelfsprekender. Het helpt dat we in Rucphen ook dezelfde werkvloer delen, zodat we elkaar gemakkelijk kunnen vinden. In veel van mijn casussen werk ik samen met jeugdprofessionals. Dat werkt heel fijn.”

Janine Krekelberg: “Daarnaast zijn wij als leerplichtambtenaren in onze subregio zelf ook nauwer gaan samenwerken. Door wekelijks samen te komen, kunnen we onze werkwijzen beter afstemmen en ontstaat er een meer eenduidige aanpak. Dat maakt het niet alleen makkelijker om bijvoorbeeld cijfers met elkaar te vergelijken, maar het is ook prettiger voor onze gezamenlijke scholen.

We gaan onze samenwerking binnenkort formaliseren. Dan zullen wij als leerplichtambtenaren ook in alle drie de gemeenten beëdigd worden, waardoor we elkaar kunnen vervangen als dat nodig is.”

Susanne Marijnissen: “In Etten-Leur heeft de lokale educatieve agenda ertoe geleid dat een school voor primair onderwijs een aparte klas heeft ingericht voor hoogbegaafde kinderen, waardoor deze kinderen niet meer naar Breda of Roosendaal hoeven te reizen om onderwijs te volgen. Daarnaast heeft de KSE, een grote school in onze gemeente, een opvangvoorziening ingericht binnen de school. Leerlingen die tijdelijk of nog geen onderwijs in de klas kunnen volgen, worden nu zoveel mogelijk binnen die voorziening opgevangen en begeleid.”

Hoe is de pilot voor M@ZL (Medische Advisering Ziekgemelde Leerling) in het basisonderwijs verlopen?

Susanne Marijnissen: “In onze gemeente neemt één basisschool deel aan de pilot M@ZL. Deze school is heel positief. “

Janine Krekelberg: “In onze gemeente heeft de Antoniuschool deelgenomen aan een pilot. Ook deze school is heel positief. Afwezigheid door ziekte is in principe geoorloofd verzuim. Scholen melden dit niet bij ons. Maar als een leerling regelmatig of langdurig ziek is, dan kan er meer aan de hand zijn. Een school kan dan M@ZL inzetten als instrument om zorgwekkend ziekteverzuim bij leerlingen vroegtijdig te signaleren en integraal aan te pakken. In het voortgezet onderwijs is deze methodiek al structureel ingevoerd, maar in het basisonderwijs nog niet. De meerwaarde is dat ziektemeldingen van kinderen nu eerder in het vizier komen. Met name bij kinderen waarbij het ziekteverzuim nog niet groot is, kunnen nu eerder acties ingezet worden dan voorheen. De pilot loopt nog een jaar door.”

Terugblik en speerpunten in de regio 3/4

NIVEAU 2

Samenwerking in niveau 2-gemeenten krijgt steeds meer vorm

De niveau 2-gemeenten Breda, Oosterhout, Moerdijk, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Geertruidenberg en Drimmelen hebben de uitvoering van de leerplichttaken ondergebracht bij het RBL West-Brabant in Breda.

Leerplichtambtenaren Anja Bruijns en Joke Schreuders vertellen hoe het afgelopen schooljaar is verlopen. “Intern werken we aan een verbeterslag om te zien waar we elkaar nóg beter kunnen vinden. Maar zeker ook in het contact met de scholen zijn er nog slagen te maken. Daar blijven we op inzetten.”

Hoe verloopt het contact met de scholen?

Anja Bruijns: “Dat is sterk afhankelijk van de school. De meeste vo-scholen nemen regelmatig contact met ons op en melden het (ongeoorloofd) schoolverzuim van de leerlingen. Zelf ben ik op vaste dagdelen werkzaam op de grotere vo-scholen waar ik contactpersoon voor ben. Zo weten leerlingbegeleiders en zorgcoördinatoren mij te vinden en ben ik dus letterlijk in beeld. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat het meldgedrag van basisscholen vaak anders is dan op de vo-scholen.”

Joke Schreuders: “In de gemeente Moerdijk merk ik een lichte verbetering in de bereidwilligheid om verzuim te melden. Sommige schooldirecteuren weten mij goed te vinden. Maar van de twintig basisscholen waar ik de contactpersoon voor ben, heb ik met slechts een kwart regelmatig contact. Dat blijft natuurlijk weinig.”

Hoe verloopt de samenwerking met partners, zoals jeugdhulpverleners?

Anja Bruijns: “Ook dat verschilt per gemeente en per school. Zo heeft het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in Breda onlangs een organisatorische verandering ondergaan, waarbij de toegangstaak naar de gemeente is gehaald. Eerder had iedere school een CJG'er die vaak aansloot bij een zorgoverleg op school. Nu is dat niet meer zo. CJG werkt nu wijkgericht. Het is voor ons weer even uitzoeken welke contactpersoon er voor welke leerling of ouder ingeschakeld kan worden. De samenwerking met Jeugdreclassering en Raad voor de Kinderbescherming loopt wat mij betreft prima, met als

kanttekening dat er, voor een onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming een lange wachttijd is.”

Joke Schreuders: “Ik heb ook de indruk dat er in de hulpverlening vaker wachtlijsten zijn. Soms duurt het zes maanden voordat een kind psychologische hulp kan krijgen. Dat vind ik zorgelijk. Verder hebben mijn middelbare scholen het zorgadviesteam juist losgelaten. Ik word incidenteel uitgenodigd als er een zorgleerling besproken moet worden. Dat werkt op zich ook prima.”

Hoe werkt de overlegstructuur?

Joke Schreuders: “We hebben nog steeds wekelijkse bijeenkomsten en eens in de vier weken een themaoverleg. Voor het themaoverleg nodigen we regelmatig partners uit om hun werkwijze toe te lichten. Natuurlijk weten wij in grote lijnen wat bijvoorbeeld een onderwijsconsulent of een Halt-medewerker doet, maar het is heel verhelderend om van de mensen zelf te horen waar zij zich precies mee bezighouden. En vaak levert zo'n uitleg ook weer praktische tips of directe contactgegevens op, waardoor we onze partners nog beter weten te vinden.”

Zien jullie nog verbeterpunten?

Anja Bruijns: “De leerlingen die de overstap maken van het primair naar het voortgezet onderwijs houd ik extra in de gaten. Na vier weken school, na de zomervakantie, vraag ik de vo-scholen of er leerlingen in beeld zijn die bijvoorbeeld al regelmatig (ongeoorloofd) afwezig zijn geweest. Dit kan een signaal zijn voor zorgen. Daar zijn we graag zo vroeg mogelijk bij.”

Joke Schreuders: “Ziekteverzuim is soms lastig te doorgronden, want in principe valt ziekte onder geoorloofde afwezigheid. Maar zijn er twijfels over ziekteverzuim? Dan is de school eerst aan zet. Bijvoorbeeld door M@ZL in te zetten, een methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim. Maar het begint altijd bij vroegtijdige signalering door de school. Daarom blijven wij ons sterk maken voor beter contact met de scholen. Een integrale aanpak van schoolverzuim is uiteindelijk altijd in het belang van het kind. Daar doen we het voor.” ■

Terugblik en speerpunten in de regio 4/4

ALTENA

Sneller schakelen met partners in de fusiegemeente Altena

Per 1 januari 2019 zijn de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem gefuseerd tot de nieuwe gemeente Altena. Voor de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders is de fusie soepel verlopen. “We hebben de afgelopen jaren in deze regio al nauw samengewerkt,” verklaart leerplichtambtenaar Anne-Marije Edelman, “dus wat dat betreft is er weinig veranderd.” Toch heeft de fusie voor een mooie ontwikkeling gezorgd. “Voorheen waren wij onderdeel van het team Samenleving, maar nu vallen wij onder het team Jeugd. Daarmee zijn de jeugdconsulenten en jongerenwerkers onze directe collega’s geworden. Dat werkt prettig, want achter schoolverzuim schuilt vaak een diepgaandere problematiek. Nu kunnen we nóg sneller schakelen met onze partners: een absolute meerwaarde.”

Hoe is het schooljaar verlopen?

“Het gaat heel goed in Altena. We hebben de fusie aangegrepen om een rondje te maken langs alle scholen. Daar waren we al regelmatig te vinden, maar we willen de samenwerking nóg verder aanscherpen. We zijn begonnen met het bezoeken van de basisscholen en we maken nu ook een rondje langs de directeuren en teamleiders van de scholen in het voortgezet onderwijs. En dat werpt zijn vruchten af: we weten elkaar steeds beter te vinden. Ook voor advies en informatie pakken scholen eerder de telefoon, of ze sturen ons een mailtje.”

De gemeente Altena is qua oppervlakte de grootste gemeente van Noord-Brabant. Hoe houden jullie alle jongeren in beeld?

“Logistiek gezien is een grotere gemeente inderdaad een uitdaging. Maar we zoeken de jongeren zoveel mogelijk op, bijvoorbeeld door vaak aanwezig te zijn op scholen. Daarnaast werken we veel samen met onder meer jeugdhulpverleners en Wmo-consulenten vanuit wijkteams. Gesprekken met jongeren en ouders plannen we bij voorkeur op die wijklocaties of bij de leerlingen thuis.”

Wat valt op aan de cijfers van het afgelopen schooljaar?

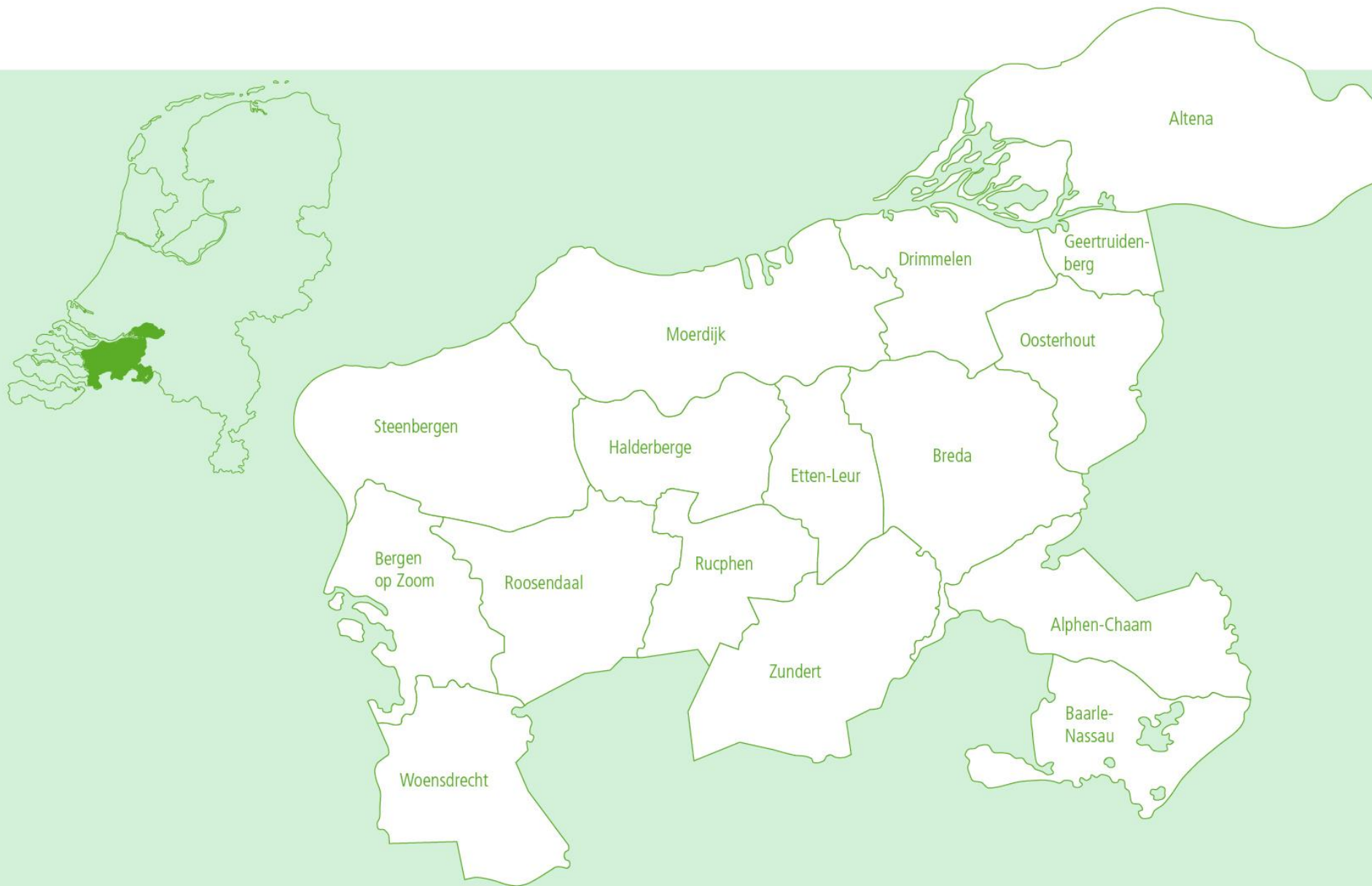
“We zien dat het aantal meldingen het afgelopen schooljaar is gestegen. We hebben niet zozeer de indruk dat er meer verzuim is, maar we merken vooral dat scholen ons beter weten te vinden. Ze vragen ons vaker om advies of informatie en ze maken sneller melding van relatief verzuim, zodat we leerlingen eerder in beeld hebben en kunnen uitnodigen voor onze preventieve verzuimspreekuren. We zitten er bovenop, samen met de scholen.”

Zijn er nog specifieke speerpunten voor dit schooljaar?

“We willen de samenwerking met het voortgezet onderwijs intensiveren. Daarnaast hebben we vanaf dit schooljaar een urenuitbreiding gekregen, omdat we zien dat de RMC-taken zwaarder worden. Daardoor hebben we een nieuwe collega kunnen aannemen die vooral kwetsbare jongeren zal gaan begeleiden van 16 of 17 jaar, en deze ook kan blijven begeleiden als ze 18 jaar zijn geworden. Een groot voordeel, want dat betekent dat de begeleiding van deze jongeren vanaf hun achttiende verjaardag niet ineens overgaat van een leerplichtambtenaar naar een RMC-coördinator. Een leuke ontwikkeling is verder dat wij als gemeente van de vier serviceclubs in Altena twee zogenaamde AV1-robots hebben gekregen. Langdurig zieke leerlingen kunnen dankzij zo’n robot op afstand de lessen op school blijven volgen. Een van de robots is bijvoorbeeld al ingezet voor een leerling uit de kleuterklas die geopereerd moest worden. Dankzij de robot kon zij de dagopening volgen en het contact met haar klas behouden, zodat de drempel om straks weer naar school te gaan minder groot zal zijn. Dat is heel mooi om te zien.” ■

Tabellen uitgesplitst per gemeente

Aantal jongeren, 5-23 jaar naar leerplichtstatus, 30-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018 2019
Leerplichtig	1.253	7.994	757	8.227	23.250	3.147	6.021	2.835	3.585	4.702	6.861	376	9.436	2.355	2.774	2.532	2.303	88.408
Kwalificatieplichtig	121	738	69	710	1.965	312	503	275	339	463	627	34	853	224	237	272	229	7.971
Startkwalificatie behaald	449	2.591	184	2.481	9.517	1.117	1.641	791	1.206	1.449	2.134	26	3.022	839	859	787	929	30.022
Boven leerplichtig	156	1.030	104	1.490	3.948	495	790	398	531	707	1121	124	1.716	396	742	431	466	14.645
Totaal 2018-2019	1.979	12.353	1.114	12.908	38.680	5.071	8.955	4.299	5.661	7.321	10.743	560	15.027	3.814	4.612	4.022	3.927	141.046
Totaal 2017-2018	2.006	12.190	1.139	12.769	38.910	5.034	8.924	4.231	5.507	7.329	10.737	719	15.098	3.780	4.834	4.033	3.968	141.208

Bij de kolom 'RBL niet in GBA' gaat het om personen die op de startdatum van het werkproces nog niet waren ingeschreven in één van de regiogemeenten, maar die al wel in een regiogemeente naar school gingen en een onderwijsnummer hadden. Dit kan bijvoorbeeld gaan om nieuwkomers of andere personen die in de regio verblijven of hebben verbleven, maar nog niet staan ingeschreven. Soms komen DUO* -meldingen en ondersteuningsvragen eerder binnen dan informatie over de GBA-inschrijving vanuit de gemeente.

De verschillende doelgroepen:

Jongeren tussen de 5 en 18 jaar moeten onderwijs volgen totdat ze een startkwalificatie hebben of 18 jaar worden. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de **leerplicht**. Voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de **kwalificatieplicht**.

Ouders of verzorgers van jongeren tussen de 5 en 16 jaar moeten hun kinderen inschrijven op school. Volgens de leerplichtwet moeten jongeren ook echt naar die school gaan. Jongeren die na hun 16e nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18e onderwijs volgen en ingeschreven staan op school. Een startkwalificatie is een vwo-diploma, havo-diploma of mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Jongeren tot 23 jaar die in het lopende jaar hun startkwalificatie hebben behaald staan genoemd onder de doelgroep **Startkwalificatie behaald**.

De **Boven leerplichtige** doelgroep zijn de 18+ jongeren (uiteraard tot 23 jaar) die onderwijs volgen en nog geen startkwalificatie hebben behaald.

*DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO financiert en informeert onderwijsdeelnemers en onderwijsinstellingen en organiseert examens. Het RBL West-Brabant heeft intensief contact om te komen tot de meest betrouwbare informatie die we delen in de regio.

Jongeren naar type onderwijs van laatste schoolinschrijving, 30-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018/2019
Primair onderwijs	760	5.084	387	5.071	14.672	1.953	3.702	1.766	2.232	2.957	4.225	133	5.823	1.479	1.668	1.409	1.348	54.669
Speciaal onderwijs	19	59	7	156	388	54	133	50	70	80	175	6	190	44	63	43	62	1.599
Voortgezet speciaal onderwijs	26	65	5	123	389	55	90	35	51	60	132	4	154	34	53	68	34	1.378
Voortgezet onderwijs	443	2.736	241	3.018	8.618	1.074	2.178	978	1.271	1.597	2.448	54	3.368	776	972	769	794	31.335
Middelbaar beroepsonderwijs	162	1.154	84	1.102	2.768	519	697	423	508	772	894	8	1.311	349	410	310	413	11.884
*Overig	569	3.255	390	3.438	11.845	1.416	2.155	1.047	1.529	1.855	2.869	355	4.181	1.132	1.446	1.423	1.276	40.181
Totaal 2018-2019	1.979	12.353	1.114	12.908	38.680	5.071	8.955	4.299	5.661	7.321	10.743	560	15.027	3.814	4.612	4.022	3.927	141.046
Totaal 2017-2018	2.006	12.190	1.139	12.769	38.910	5.034	8.924	4.231	5.507	7.329	10.737	719	15.098	3.780	4.834	4.033	3.968	141.208

In deze tabel is te zien in welk type onderwijs de bovenvermelde jongeren uit tabel 1 waren ingeschreven op 31-07-2019.

*De categorie 'overig' houdt in dat er op de peildatum (31-07-2019) geen schoolinschrijving was. Hieronder vallen o.a. examenkandidaten (zonder startkwalificatie), personen met een startkwalificatie, jongeren die in het buitenland op school zaten op de peildatum, of jongeren die om een andere reden een vrijstelling van inschrijving hadden. Dit lijkt een grote groep, maar van deze 40.181 jongeren heeft 70% een startkwalificatie behaald. Ook hebben 5.287 personen weer een schoolinschrijving en 775 een vrijstelling (*info nov. 2019*).

Werkprocessen 'Absoluut verzuim' naar uitstroomreden, 1-8-2018 t/m 31-7-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
(Terug) naar school	1	5	1	13	21	1	5	1	-	5	9	2	1	15	1	4	2	4	91
Afgedaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1		-	2	-	-	-	-	5
Heeft een vrijstelling (aangevraagd)	2	4	6	5	14	-	-	-	3	1	6	-	-	9	6	2	16	12	86
Verhuisd	3	2	-	4	12	-	4	-	-	1	3	-	2	5	1	6	2	2	47
Anders *	1	1		9	15	3		1	2	1	6			9	6	1	2	2	59
Totaal 2018-2019	7	12	7	31	62	4	9	2	5	10	25	2	3	40	14	13	22	20	288
Totaal 2017-2018	13	-	7	31	70	4	16	9	8	16	37	2	4	47	11	10	32	24	351

Tabel 3 geeft de werkprocessen 'Absoluut verzuim' weer welke door de leerplichtambtenaren in behandeling zijn genomen en/of zijn afgerond in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019.

'Niet-ingezetenen' kunnen zich inschrijven in de RNI bij 18 gemeenten in Nederland. De gemeente Breda is één van die 18 gemeenten. Mensen met een RNI-status zijn personen die niet in Nederland wonen of hier korter dan 4 maanden binnen een aaneengesloten periode van 6 maanden en die een relatie hebben met Nederlandse overheidsinstellingen. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die tijdelijk in Nederland werken, mensen die hier hebben gewoond, maar die naar het buitenland vertrokken zijn of mensen die zich vanuit het buitenland hier hebben gevestigd, maar niet geregistreerd zijn, zoals buitenlandse studenten of Oost-Europese werknemers. Er stonden op 31-07-2019 stonden er 776 ingeschreven op 'RNI'. Deze zijn niet genoemd in de eerste twee tabellen met de aantallen jongeren. Omdat we over het algemeen weinig met deze groep in aanraking komen. In de tabellen m.b.t. de afgehandelde werkprocessen komt dit in een enkel geval wel voor, dan is er wel iets voor een jongere uit deze groep afgehandeld.

*Anders: Hieronder vallen de volgende uitstroomredenen: hoogst haalbare bereikt, onterechte melding, gesloten geplaatst, MBO niveau 2 niet haalbaar, onderzoek BRP (basisregistratie personen), startkwalificatie behaald.

Relatief verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezetenen (RNI)*1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	2	16	-	34	54	12	35	2	15	13	31	4	1	39	11	6	4	7	286
Speciaal onderwijs	-	1	-	2	4	1	5	-	1	1	2	-	-	1	-	1	-	-	19
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	3	26	83	9	10	5	8	3	43	1	-	22	3	4	10	-	232
Voortgezet onderwijs	11	181	6	311	675	59	190	61	86	97	177	18	1	334	53	70	65	39	2.434
Middelbaar beroepsonderwijs	12	99	4	107	305	34	77	30	37	62	106	1	-	134	34	24	26	25	1.117
Soort onderwijs niet aangeduid*	-	2	-	2	8	-	1	-	2	2	-	1	5	10	-	2	2	3	40
Totaal 2018-2019	26	300	13	482	1.129	115	318	98	149	178	359	25	7	540	101	107	107	74	4.128
Aantal leerlingen 2018-2019	22	227	9	338	829	90	242	77	109	141	257	23	5	385	86	85	82	61	3068
Totaal 2017-2018	39	200	22	417	1.142	117	362	105	152	207	323	27	3	527	92	108	105	88	4.036

In deze tabel is het relatief verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Luxe verzuim naar onderwijssoort, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Primair onderwijs	1	31		17	45	4	11	1	6	17	4	26	-	5	4	-	172
Speciaal onderwijs						1							-			-	1
Voortgezet speciaal onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Voortgezet onderwijs	1	5		5	15	15	4	14	4	3	5	15	-	5	-	-	91
Middelbaar beroepsonderwijs	-		-	1	3	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	7
Soort onderwijs niet aangeduid*	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Totaal 2018-2019	2	36	1	23	63	20	16	16	11	20	9	43	-	12	5	-	277
Aantal leerlingen 2018-2019	2	35	1	23	63	20	16	16	11	20	9	43	-	11	5	-	275
Totaal 2017-2018	10	25	-	36	56	11	28	13	13	12	28	34	-	9	11	2	288

In deze tabel is het luxe verzuim naar onderwijssoort én per gemeente te zien.

Het totaal aantal werkprocessen luxe verzuim is gedaald met 11. Luxe verzuim heeft vooral betrekking op één dag voor of één dag na de vakantie. In de gehele regio was dit met name rondom de zomer- en de herfstvakantie.

Percentage verzuim van het aantal werkprocessen verzuim, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie niet-ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Totaal wp's RV en LV 2018-2019	28	336	14	505	1.192	135	334	114	160	198	368	25	7	583	101	119	112	74	4.405
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2018-2019	1.411	8.977	851	9.171	25.835	3.547	6.681	3.187	4.024	5.300	7.676	412	256	10.524	2.642	3.085	2.872	2.613	99.064
Percentage verzuim 2018-2019	1,98%	3,74%	1,64%	5,51%	4,61%	3,81%	5,00%	3,58%	3,98%	3,74%	4,79%	6,07%	2,72%	5,54%	3,82%	3,86%	3,90%	2,83%	4,45%
Totaal wp's RV en LV 2017-2018	49	225	22	453	1198	128	390	118	165	219	351	28	-	561	92	117	116	90	4.325
Totaal leerlingen 5 tot 18 jaar 2017-2018	1.457	8.968	854	9.116	26.032	3.573	6.697	3.178	3.980	5.392	7.828	559	-	10.701	2.604	3.136	2.907	2.663	99.645
Percentage verzuim 2017-2018	3,36%	2,50%	2,58%	4,97%	4,60%	3,58%	5,82%	3,71%	4,15%	4,06%	4,48%	5,01%	-	5,24%	3,53%	3,73%	3,99%	3,38%	4,34%

Deze tabel geeft de verhouding weer tussen het aantal leerlingen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar en het aantal werkprocessen relatief en luxe verzuim. Dit noemen we het verzuimpercentage. Over de totale regio is het percentage zeer licht gestegen, met 0,11%.

Per gemeente is er een wisselend beeld te zien. Een lichte stijging van het verzuimpercentage komt meestal doordat er meer aandacht is besteed aan het meldgedrag van scholen. Contact over het melden van verzuim levert meestal een toename van het aantal verzuimmeldingen op. Het is aan het RBL om continu het belang van het melden van verzuim te blijven onderstrepen op de diverse scholen.

Afdoeningen relatief verzuim, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie niet ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018-2019
Proces-verbaal	-	2	1	15	45	1	6	1	4	17	7	-	-	25	-	3	5	3	135
Aanvullend proces-verbaal	-	-	-	7	4	-	4	-	-	4	3	-	-	7	1	1	-	-	31
Proces-verbaal met melding SVB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verwijzing Halt	-	11	1	22	18	1	10	1	6	4	7	-	-	20	7	3	5	1	117
Totaal 2018-2019	-	13	2	44	67	2	20	2	10	25	17	-	-	52	8	7	10	4	283
Leerlingen met werkproces(sen) 2018-2019	-	12	2	35	62	2	16	2	9	18	14	-	-	46	8	6	10	4	246
Totaal 2017-2018	1	6	3	43	72	3	21	8	5	16	12	2	-	48	3	12	5	5	265
Leerlingen met werkproces(sen) 2017-2018	1	6	2	36	66	3	16	6	5	15	12	2	-	39	3	9	6	3	230

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen relatief verzuim in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019. Wanneer er minder leerlingen zijn dan werkprocessen, betekent dit dat sommige leerlingen meerdere afdoeningen op hun naam hebben. Hierbij is dus sprake van recidive.

Ten opzichte van 2017-2018 is er een lichte stijging (+18) van het aantal afdoeningen. Het aantal verwijzingen naar Halt is de afgelopen drie schooljaren gedaald (van 178 in 2015-2016 naar 148 in 2016-2017 en 97 in 2017-2018). In het schooljaar 2018-2019 is het aantal Halt verwijzingen weer licht gestegen naar 117. Het aantal processen-verbaal is licht gedaald.

De aandacht gaat steeds vaker naar het verlenen van zorg en begeleiding waarbij handhaving ook noodzakelijk blijft. Leerplichtambtenaren, trajectbegeleiders en ons netwerk geven allemaal aan dat de problematiek van de jongeren die verzuimen in toenemende mate zwaarder is geworden.

Waarschuwingen relatief verzuim, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie niet ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018 2019
Waarschuwingen RV 2018-2019	9	147	5	223	533	28	151	24	40	72	118	4	3	200	27	44	49	31	1.708
Waarschuwingen RV 2017-2018	18	82	13	182	489	38	150	30	53	106	102	6	2	239	24	51	47	36	1.668

Verzuim leidt niet altijd tot een proces-verbaal, vaak wordt er een waarschuwing gegeven aan de jongere. Dit kan een mondelinge of schriftelijke waarschuwing zijn zonder een gesprek, of een schriftelijke waarschuwing na een gesprek met de jongere.

Het aantal waarschuwingen is ten opzichte van voorgaand schooljaar voor de regio licht gestegen met 40. Met name in Altena zien we een stijging.

Afdoeningen luxe verzuim, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie Niet Ingezeten (RNI) *1	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Proces-verbaal	1	7	-	7	10	4	8	-	-	3	2	-	-	11	-	-	1	-	54
Totaal 2018-2019	1	7	-	7	10	4	8	-	-	3	2	-	-	11	-	-	1	-	54
Leerlingen met werkproces(sen) 2018-2019	1	7	-	7	10	4	8	-	-	3	2	-	-	11	-	-	1	-	54
Totaal 2017-2018	-	2	-	9	12	1	2	-	2	2	7	-	-	6	-	1	1	-	45
Leerlingen met werkproces(sen) 2017-2018	-	2	-	9	12	1	2	-	2	2	7	-	-	6	-	1	1	-	45

In deze tabel is te zien welke afdoeningen zijn ingezet bij werkprocessen luxe verzuim in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019. Het aantal processen-verbaal vanwege luxe verzuim is in de totale regio gestegen met 9, naar 54. Dit ligt in dezelfde lijn als de stijging in het schooljaar ervoor.

We weten uit ervaring dat in een gemeente waar het luxe verzuim als speerpunt onder de aandacht wordt gebracht een reactie ontstaat. De ene school gaat daardoor strakker beleid voeren en staat steeds minder verlof buiten de vakantie toe. Andere scholen gaan meer zelf beslissen en melden minder bij de leerplichtambtenaar. Dit is wettelijk toegestaan. De directie van een school mag op basis van voorgeschreven richtlijnen zelf beslissen over aanvragen voor verlof van minder dan 10 dagen. Voor verlofaanvragen van meer dan 10 dagen beslist de leerplichtambtenaar.

Waarschuwingen luxe verzuim, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Rbl -niet in GBA-	Registratie niet ingezetenen (RNI)	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018 2019
Waarschuwingen LV 2018-2019	-	28	-	5	40	7	2	3	4	9	6	-	-	19	-	6	3	-	132
Waarschuwingen LV 2017-2018	1	22	-	8	14	3	4	-	5	2	8	-	-	10	-	1	8	1	87

Het aantal waarschuwingen voor luxe verzuim is flink gestegen.

We zien in verschillende plaatsen dat meerdere scholen consequenter melden en de leerplichtambtenaren hier ook actief vervolgacties op inzetten.

Het blijft belangrijk om de spelregels rondom verzuim en melden te blijven uitleggen aan scholen en ouders. Verzuim komt beter in beeld op het moment dat scholen consequenter melden.

Vrijstellingen, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Toekenning artikel 3a (vervangende leerplicht)	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Toekenning artikel 3b (vervangende leerplicht laatste schooljaar)	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	2
Recht op vrijstelling art 5 onder a (medisch/psychisch)	2	23	2	33	41	9	9	12	11	15	17	43	9	8	4	14	252
Recht op vrijstelling art 5 onder b (bedenkingen tegen richting)	-	7	-	4	4	-	1	-	2	8	-	-	-	3	2	-	31
Recht op vrijstelling art 5 onder c (school buitenland)	39	3	144	29	53	2	20	7	4	3	12	139	16	4	296	83	854
Recht op vrijstelling art 5a (trekkende bevolking)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	3
Verlenen vrijstelling art 15 (ander onderwijs)	2	9	-	7	10	3	2	4	4	1	5	8	3	2	4	2	66
Totaal 2018-2019	43	43	146	73	111	14	32	24	21	28	35	190	28	17	306	99	1.210
Totaal 2017-2018	31	39	149	82	127	13	36	22	28	32	32	226	38	14	280	97	1.247
Aantal leerlingen per gemeente 5 tot 18 jaar	1.411	8.977	851	9.171	25.835	3.547	6.681	3.187	4.024	5.300	7.676	10.524	2.642	3.085	2.872	2.613	98.396
Percentage leerlingen dat een vrijstelling heeft	3,05%	0,48%	17,16%	0,80%	0,43%	0,39%	0,48%	0,75%	0,52%	0,52%	0,46%	1,81%	1,06%	0,55%	10,65%	3,79%	1,23%

In deze tabel geeft het aantal vrijstellingen weer over de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019. Dit betreft het aantal leerlingen dat in deze periode een vrijstelling had.

De leerplichtwet kent een aantal gronden voor vrijstelling. De meest voorkomende in de regio (met name Baarle-Nassau, Roosendaal, Woensdrecht en Zundert) is een vrijstelling op grond van artikel 5 sub c, wegens het volgen van onderwijs in het buitenland. Het afgelopen jaar volgden 854 jongeren onderwijs op een school in het buitenland, voornamelijk op scholen in België. Dat verklaart ook het hoge percentage leerlingen met een vrijstelling in de eerder genoemde gemeenten, waar ouders relatief vaker de keuze maken om kinderen in België onderwijs te laten volgen.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen 'thuiszitters') naar onderwijssoort, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018-2019
Middelbaar beroepsonderwijs	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Voortgezet onderwijs	0	0	0	5	29	3	7	0	0	1	10	8	0	2	3	1	69
Primair onderwijs (incl. SBO)	0	1	0	1	3	4	4	1	0	1	3	0	0	0	0	3	21
Voortgezet speciaal onderwijs	0	0	0	1	16	1	4	1	0	0	5	2	1	1	1	0	33
Totaal gemelde langdurig relatief verzuimers 2018-2019	0	1	0	7	48	9	15	2		3	18	10	1	3	4	4	125
Waarvan langer dan 3 maanden	0	1	0	6	38	5	13	2	0	2	13	8	1	2	3	4	98
Totaal opgelost in schooljaar 2018-2019 (incl. 18 jaar geworden of verhuisd)	0	1	0	6	33	6	6	1	0	3	11	5	0	2	3	3	80
Actuele langdurig relatief verzuimers 2018-2019	0	0	0	1	15	3	9	0	0	0	7	5	1	1	1	1	44
Totaal gemelde relatief verzuimers 2017-2018	0	4?	1	13	20	2	20	4	3	3	12	20	3	8	1	1	116

Op de volgende pagina staat een toelichting op de tabel langdurig relatief verzuimers/thuiszitters.

Langdurig relatief verzuimers (voorheen ‘thuiszitters’) naar onderwijssoort, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

De tabel op de vorige pagina geeft het aantal langdurig relatief verzuimers weer, ook wel thuiszitters genoemd. Dit zijn jongeren met een schoolinschrijving die langer dan 4 weken hebben verzuimd. Uit de tabel blijkt dat er in het afgelopen schooljaar in de regio 125 thuiszitters zijn gemeld. Dit is een stijging van 9 ten opzichte van het schooljaar daarvoor; een stijging van 8%. Het schooljaar hiervoor zagen we een daling, namelijk van 22%.

De voornaamste redenen voor thuiszitten hebben te maken met psychische klachten of gedrag.

De gehele regio West-Brabant heeft de registratie van het aantal leerlingen en hun schoolloopbaan goed op orde. De basisregistratie is sluitend. Wij registreren niet alleen het aantal begeleidingen maar ook de leerlingen voor wie we op dit moment niets kunnen doen. Van elke jongere die thuis zit in de leerplichtige leeftijd weten we wat er aan de hand is. Al deze leerlingen zitten in een traject terug naar school of in een passend zorgtraject. We constateren ook dat er niet altijd binnen 3 maanden een passende oplossing is; van de 125 leerlingen zitten in de regio West-Brabant namelijk 98 leerlingen langer dan 3 maanden thuis.

De samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs zijn verantwoordelijk voor de thuiszitters. De samenwerking is altijd goed geweest en het afgelopen jaar nog meer geïntensiveerd. Het protocol thuiszitters met daarin de aanpak en samenwerkingsafspraken rond thuiszitters is aangescherpt en wordt door de samenwerkingsverbanden in West-Brabant nageleefd.

Uitstroomredenen RMC (18+) na begeleiding door lpa/tb, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018-2019	Totaal 2017-2018
Geen doelgroep meer	0	1	0	5	13	2	2	1	1	1	16	6	0	1	2	2	54	58
Tijdelijk niet plaatsbaar	0	9	1	38	44	6	17	3	7	5	12	31	4	8	7	6	198	173
Werk	1	20	1	52	101	15	31	6	11	18	69	53	11	15	14	9	427	310
Onterechte melding	2	1	1	19	86	6	18	4	3	5	84	31	3	3	6	5	277	148
Aangemeld opleiding		2		21	74	11	17	6	8	6	28	35	2	4	7	5	226	176
Begeleiding beëindigd, zonder opgaaf van reden door cliënt	2	6	2	35	102	2	20	3	7	11	25	25	2	5	4	7	258	183
Opleiding (continuering of andere)	2	22	1	11	44	2	12	5	6	3	21	6	5	2	2	4	148	202
Totaal 2018-2019	8	61	6	181	464	44	117	28	43	49	255	187	27	38	42	38	1.588	1.250
Cliënten 2018-2019	8	60	6	166	433	43	108	25	42	47	213	181	23	38	42	34	1.469	1.163
Totaal 2017-2018	8	69	3	150	435	30	79	23	42	52	90	158	37	27	31	16	1.250	
Cliënten 2017-2018	6	69	3	142	399	29	72	21	38	48	84	147	35	26	28	16	1.163	

We hebben afgelopen schooljaar gemerkt dat er meer jongeren uitstromen naar werk, omdat er meer werk beschikbaar is nu. Dit is ook terug te zien in het hogere aantal werkprocessen dat is afgesloten met uitstroom 'werk'.

Preventief begeleide jongeren, 01-08-2018 t/m 31-07-2019

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2018-2019	4	24	-	49	137	9	30	6	7	11	37	53	7	10	7	12	403
Aantal preventief behandelde RMC trajecten* 2017-2018	1	33	-	33	146	8	26	6	10	10	21	47	11	11	7	4	374

Een deel van de in dit jaarverslag vermelde RMC-trajecten is opgestart in het kader van preventie. Preventie wil zeggen dat een RMC-traject is opgestart terwijl er nog sprake was van een schoolinschrijving. Studenten waarvan duidelijk is dat zij de opleiding niet gaan vervolgen, om wat voor reden dan ook, werden al begeleid door een RMC-trajectbegeleider voordat ze de school daadwerkelijk hebben verlaten. Trajectbegeleiders worden steeds vaker preventief ingezet om uitval te voorkomen en/of een goed vervolgtraject op te starten.

Het aantal jongeren dat preventief wordt begeleid blijft stijgen ten opzichte van de jaren ervoor. Dat hebben we ook afgesproken in diverse beleidsnotities en daar hebben we als RBL West-Brabant ook steeds meer de focus op.

Overige werkprocessen Leerplicht en kwalificatieplicht

	Alphen-Chaam	Atena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018-2019	Totaal 2017-2018
Zorgadviesteam	4	5	2	57	91	3	38	6	17	27	26	150	13	28	19	20	506	1.022
Informatie en advies	14	82	6	241	607	64	170	49	92	104	150	442	86	85	54	50	2.296	1.831
Monitoring 18-	2	2	4	34	81	6	20	7	16	15	14	79	13	13	9	5	320	217
Dreigende verwijdering	-	2	-	4	14	-	7	-	-	-	4	14	-	-	2	2	49	51
Verlof gewichtige omstandigheden meer dan 10 dagen	-	1	-	-	9	-	3	1	1	2	1	5	-	1	-	1	25	36
Zomeractie	3	4	5	6	46	4	55	4	5	4	20	9	26	2	2	13	208	167
Totaal 2018-2019	23	96	17	342	848	77	293	67	131	152	215	699	138	129	86	91	3.404	3.324
Leerlingen 2018-2019	19	92	12	280	691	64	248	59	112	123	181	532	113	105	72	81	2.784	2.704

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de leerplichtambtenaren in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019.

Overige werkprocessen RMC

	Alphen-Chaam	Altena	Baarle-Nassau	Bergen op Zoom	Breda	Drimmelen	Etten-Leur	Geertruidenberg	Halderberge	Moerdijk	Oosterhout	Roosendaal	Rucphen	Steenbergen	Woensdrecht	Zundert	Totaal 2018-2019	Totaal 2017-2018
In beeld	-	2	-	3	27	3	6	1	4	3	12	4	2	1	2	2	72	114
Verzuim 18+	8	126	3	219	572	30	102	48	54	48	148	262	32	41	39	34	1.766	1.608
Overstap	1	9	1	7	12	1	1	2	14	4	2	11	1	-	1	-	67	60
Totaal 2018-2019	9	137	4	229	611	34	109	51	72	55	162	277	35	42	42	36	1.905	1.782
Leerlingen 2018-2019	6	92	4	166	434	26	79	38	49	45	123	194	28	35	33	30	1.382	1.284

In deze tabel zijn de overige processen vermeld die zijn afgehandeld door de trajectbegeleiders in de periode van 01-08-2018 tot en met 31-07-2019.

De afgelopen jaren is extra aandacht besteed aan verzuim onder leerlingen van 18 jaar en ouder. Er zijn steeds betere contacten met de scholen en zij melden het verzuim beter.

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (1/3)

Alphen-Chaam	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Baarle-Nassau	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Breda	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	815	18	2.2%	8	10	2005-2006	474	15	3.2%	5	10	2005-2006	12.027	610	5.1%	199	411
2011-2012	836	12	1.4%	5	7	2011-2012	396	6	1.5%	2	4	2011-2012	12.604	468	3.7%	138	330
2012-2013	816	2	0.2%	0	2	2012-2013	397	4	1.0%	0	4	2012-2013	12.575	328	2.6%	53	275
2013-2014	831	5	0.6%	1	4	2013-2014	393	5	1.3%	0	5	2013-2014	12.888	297	2.3%	51	246
2014-2015	831	8	1.0%	2	6	2014-2015	378	3	0.8%	1	2	2014-2015	13.156	279	2.1%	46	233
2015-2016	817	10	1.2%	3	7	2015-2016	389	7	1.8%	0	7	2015-2016	13.110	256	2.0%	49	207
2016-2017	804	4	0.5%	0	4	2016-2017	398	8	2.0%	0	8	2016-2017	13.522	285	2.1%	63	222
2017-2018	817	8	1.0%	0	8	2017-2018	394	6	1.5%	0	6	2017-2018	13.618	273	2.0%	43	230

Drimmelen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Geertruidenberg	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Moerdijk	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	2.290	59	2.6%	26	33	2005-2006	1.534	67	4.4%	23	44	2005-2006	2.885	105	3.7%	26	79
2011-2012	2.255	45	2.0%	18	27	2011-2012	1.619	38	2.3%	10	28	2011-2012	2.954	75	2.5%	30	45
2012-2013	2.238	26	1.2%	5	21	2012-2013	1.666	32	1.9%	4	28	2012-2013	2.915	50	1.7%	5	45
2013-2014	2.246	21	0.9%	1	20	2013-2014	1.655	25	1.5%	4	21	2013-2014	2.991	39	1.3%	7	32
2014-2015	2.235	26	1.2%	3	23	2014-2015	1.685	31	1.8%	4	27	2014-2015	3.066	43	1.4%	10	33
2015-2016	2.237	23	1.0%	2	21	2015-2016	1.667	18	1.1%	3	15	2015-2016	3.054	41	1.3%	5	36
2016-2017	2.231	26	1.2%	5	21	2016-2017	1.704	24	1.4%	4	20	2016-2017	3.061	45	1.5%	7	38
2017-2018	2.208	32	1.5%	6	26	2017-2018	1.730	26	1.5%	3	23	2017-2018	3.009	46	1.5%	8	38

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (2/3)

Oosterhout	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Bergen op Zoom	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Halderberge	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	4.263	177	4.1%	71	106	2005-2006	5.343	309	5.8%	88	221	2005-2006	2.402	94	3.9%	30	64
2011-2012	4.445	136	3.1%	45	91	2011-2012	5.176	185	3.6%	47	138	2011-2012	2.309	80	3.5%	25	55
2012-2013	4.406	76	1.7%	11	65	2012-2013	5.208	129	2,50%	27	102	2012-2013	2.272	30	1.3%	4	26
2013-2014	4.439	91	2.1%	15	76	2013-2014	5.258	125	2.4%	14	111	2013-2014	2.286	49	2.1%	5	44
2014-2015	4.413	89	2.0%	18	71	2014-2015	5.183	98	1.9%	17	81	2014-2015	2.273	33	1.5%	10	23
2015-2016	4.353	58	1.3%	8	50	2015-2016	5.154	95	1.8%	12	83	2015-2016	2.234	39	1.8%	3	36
2016-2017	4.339	89	2.1%	10	79	2016-2017	5.154	109	2.1%	10	99	2016-2017	2.250	44	2.0%	6	38
2017-2018	4.279	90	2.1%	20	70	2017-2018	5.093	108	2.1%	13	95	2017-2018	2.200	32	1.5%	10	22

Roosen daal	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Steenbergen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO	Woensdrecht	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	6.124	284	4.6%	68	216	2005-2006	1.855	71	3.8%	23	48	2005-2006	1.478	68	4.6%	23	45
2011-2012	6.051	186	3.1%	59	127	2011-2012	1.868	44	2.4%	13	31	2011-2012	1.591	59	3.7%	15	44
2012-2013	6.006	138	2.3%	30	108	2012-2013	1.867	37	2%	4	33	2012-2013	1.584	38	2.4%	5	33
2013-2014	5.846	143	2.4%	30	113	2013-2014	1.889	38	2.0%	4	34	2013-2014	1.612	25	1.6%	7	18
2014-2015	5.857	135	2.3%	22	113	2014-2015	1.820	37	2.0%	5	32	2014-2015	1.601	27	1.7%	5	22
2015-2016	5.770	120	2.1%	24	96	2015-2016	1.771	26	1.4%	2	24	2015-2016	1.584	27	1.7%	1	26
2016-2017	5.829	125	2.1%	26	99	2016-2017	1.792	18	1.0%	1	17	2016-2017	1.585	34	2.2%	5	29
2017-2018	5.770	128	2.2%	24	104	2017-2018	1.774	19	1.1%	2	17	2017-2018	1.529	28	1.8%	4	24

Meest actuele vsv-cijfers van het Ministerie van OCW (3/3)

Etten-Leur	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	3.234	146	4.5%	42	104
2011-2012	3.290	102	3.1%	28	74
2012-2013	3.189	53	1.7%	6	47
2013-2014	3.251	57	1.8%	4	53
2014-2015	3.281	62	1.9%	5	57
2015-2016	3.331	49	1.5%	6	43
2016-2017	3.399	48	1.4%	4	44
2017-2018	3.482	71	2.0%	7	64

Rucphen	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	1.684	76	4.5%	24	52
2011-2012	1.657	53	3.2%	12	41
2012-2013	1.604	31	1.9%	5	26
2013-2014	1.581	41	2.6%	5	36
2014-2015	1.564	30	1.9%	3	27
2015-2016	1.532	25	1.6%	3	22
2016-2017	1.522	24	1.6%	4	20
2017-2018	1.500	38	2.5%	8	30

Zundert	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	1.729	45	2.6%	13	32
2011-2012	1.876	41	2.2%	14	27
2012-2013	1.840	18	1%	4	14
2013-2014	1.818	25	1.4%	7	18
2014-2015	1.764	15	0.9%	4	11
2015-2016	1.693	22	1.3%	5	17
2016-2017	1.631	20	1.2%	3	17
2017-2018	1.565	22	1.4%	3	19

Altena	Totaal	Aantal VSV	% vsv	VO	MBO
2005-2006	4.803	159	3.3%	60	99
2011-2012	4.803	114	2.4%	32	82
2012-2013	4.790	85	1.8%	13	72
2013-2014	4.830	67	1.4%	14	53
2014-2015	4.883	44	0.9%	9	35
2015-2016	4.918	59	1.0%	13	46
2016-2017	4.934	51	1.0%	6	45
2017-2018	4.862	63	1.3%	10	53

Bijlagen

Samenwerking ketenpartners onmisbaar in Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Bij zorgwekkend schoolverzuim moeten leerlingen in de eerste plaats hulp krijgen. Dat is het uitgangspunt van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), een integrale aanpak met duidelijke routes over wie wat doet in welke fase. In deze gezamenlijke aanpak wordt primair ingezet op preventie en vrijwillige jeugdhulp. Voor leerplichtambtenaar en trajectbegeleider Marcel Stoel is de MAS vooral een bevestiging van de werkwijze van RBL West-Brabant. “Wij zien al langer dat schoolverzuim vaak een signaal is van achterliggende problematiek, die we in deze regio graag tijdig aanpakken in nauwe samenwerking met onze partners.”

Wat is de meerwaarde van de MAS?

“Onder de MAS werken de ketenpartners vanuit een gedeelde visie, waarbij de leerplichtambtenaar een schakelrol vervult. De aanpak beschrijft verschillende routes die je kunt volgen bij schoolverzuim. Zo wordt een casus sneller inzichtelijk. De methodische manier van werken helpt je als leerplichtambtenaar om betere afwegingen te maken en zorgvuldige beslissingen te nemen. Tegelijkertijd biedt de MAS de vrijheid om een andere keuze te maken dan de voorgeschreven route, als je maar goed kunt beargumenteren waarom je daarvan afwijkt. Dus je kunt altijd (gemotiveerd) de meest passende oplossing kiezen in een casus.”

Wat heeft de MAS veranderd in de aanpak van schoolverzuim in West-Brabant?

“Zelf werk ik inmiddels zo’n 10 jaar als leerplichtambtenaar in deze regio. Wij werkten hier al langer meer oplossingsgericht, dus voor ons was de

MAS vooral een bevestiging dat we het goed deden. Toch heeft de MAS wel voor een voorzichtige omslag in onze manier van werken gezorgd. Als wij voorheen merkten dat een kind hulp nodig had, dan benutten wij de ruimte die daarvoor geboden werd binnen de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS). Op het moment dat er dwang nodig was, kwamen we meestal in een strafrechtelijk kader terecht. Als er nu onder de MAS dwang nodig is, dan zijn we eerder geneigd om voor dwang in een civiel kader te kiezen.”

Wat kan er beter?

“Via permanente educatie wordt elke leerplichtambtenaar onderwezen in de MAS als nieuwe manier van werken. Maar een effectieve aanpak van schoolverzuim met achterliggende problematiek vraagt om nauwe samenwerking met de ketenpartners. Daar vangen we nu soms bot, omdat de MAS nog niet overal is ingebed in die organisaties. Daar valt dus nog winst te behalen.” ■

Wat is de MAS?

In 2017 kwamen het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, HALT en Ingrado tot een gemeenschappelijke visie op het aanpakken van schoolverzuim. Deze visie, de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS), verving de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS). De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) deelt deze visie. De MAS beschrijft vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straf, dwang in een civielrechtelijk kader en dwang in een strafrechtelijk kader; met ruimte voor maatwerk (mits gemotiveerd).

De MAS start bij de verzuimmelding door de school bij DUO. Vervolgens is de leerplichtambtenaar aan zet. Bij achterliggende problematiek vervult de leerplichtambtenaar een schakelrol voor de inzet van de betrokken ketenpartners.

Scholen waarderen samenwerkingsrelatie met RBL West-Brabant met ruime voldoende

Wat vinden scholen van de dienstverlening van RBL West-Brabant? Om de tevredenheid in beeld te brengen, is er in het voorjaar van 2019 een enquête uitgezet onder 390 onderwijsinstellingen in de regio.

Leidinggevenden Lia de Beer en Lazlo van Donkelaar blikken samen terug op de uitkomsten. “De scholen geven onze dienstverlening gemiddeld een 7,5,” constateert Van Donkelaar. “Dat is fijn en bemoedigend, zeker van een ‘critical friend’. Natuurlijk zijn er ook verbeterpunten, maar het algemene beeld is gewoon heel goed.”

Wat was het doel van de enquête?

Lia de Beer: “Op de Dag van de Leerplicht vieren we ieder jaar het recht op onderwijs en ontwikkeling. In 2019 hebben we deze dag aangegrepen om een vragenlijst te verspreiden onder scholen om onze dienstverlening te evalueren. Hoe bekend is leerplicht, zijn de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders goed bereikbaar en hoe tevreden zijn de scholen over onze diensten en de samenwerking? Het idee is om deze enquête als nulmeting te beschouwen en over een jaar of twee opnieuw een vragenlijst uit te zetten, zodat we kunnen zien of er veranderingen zijn opgetreden.”

Wat is het algemene beeld?

Lazlo van Donkelaar: “De enquête zou je kunnen zien als een evaluatie van onze dienstverlening in samenwerking met het onderwijsveld. Maar tegelijkertijd zijn de scholen ook weleens de partners waar we kritisch op zijn. Dat maakt zo’n tevredenheidsonderzoek best spannend. Toch pakt het rapportcijfer dat de scholen ons gemiddeld geven heel goed uit. De respondenten geven bovendien aan dat onze leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders meedenken in de casuïstiek, afspraken nakomen en goed bereikbaar zijn. Dat betekent ook dat de samenwerkingsrelatie goed is. Een resultaat om trots op te zijn! Dat hebben we ook wel gevierd.”

Lia de Beer: “De respondenten vinden daarnaast dat de leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders voldoende voorlichting en

informatie geven, van toegevoegde waarde zijn voor de school en voldoende ondersteuning bieden bij de aanpak van verzuim. Dat zijn prachtige complimenten.”

Wat valt er verder op?

Lazlo van Donkelaar: “We hebben bijvoorbeeld ook gevraagd of de scholen bekend zijn met een aantal termen en afspraken die voor ons belangrijk zijn. Zo blijkt het merendeel van de respondenten bekend te zijn met de M@ZL-arts of jeugdarts, die kan helpen bij de aanpak van ziekteverzuim. Maar andere termen blijken minder bekend, zoals de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim), het jaarverslag van RBL en het thuiszitterspact. Uit de enquête blijkt dus ook dat we niet stil kunnen gaan zitten. Er valt nog een wereld te winnen.”

Wat is een speerpunt voor de komende tijd?

Lia de Beer: “We willen nog meer aan de slag in het primair onderwijs. Zo blijkt de MAS vooral in het basisonderwijs nog onvoldoende bekend. Daar ligt dus nog een opgave. Achter zorgwekkend schoolverzuim schuilt vaak een diepgaandere problematiek. Hoe vroeger je kunt interveniëren, hoe beter. Daarom is het belangrijk dat de scholen op de hoogte zijn van de rol van onze leerplichtambtenaren in het preventieve kader, maar ook van de andere ketenpartners en van de scholen zelf. Dat begint bij een sluitende verzuimregistratie en het tijdig melden van verzuim. Daar gaan we de komende tijd vooral op inzetten.” ■

Samen strijden voor een passend perspectief voor elke jongere in West-Brabant

Alle jongeren in West-Brabant verdienen een plek om zich optimaal en naar vermogen voor te bereiden op een maatschappelijk onafhankelijke positie. Dat is de achterliggende gedachte van het regionaal programma 'Iedereen op z'n plek in West-Brabant', de vierjarige aanpak voor voortijdig schoolverlaten (vsv) en jongeren in een kwetsbare positie. Marianne de Bie, wethouder Onderwijs van de contactgemeente Breda, en Andrea Kaim, lid van de Raad van Bestuur van Curio (voorheen ROC West-Brabant), lichten het belang van de integrale aanpak toe.

Waarom is het belangrijk dat onderwijs en gemeenten samenwerken in het realiseren van de ambitie 'een passend perspectief voor iedereen in West-Brabant'?

Wethouder Marianne de Bie: "Het tegengaan van schooluitval is niet alleen een verantwoordelijkheid van het onderwijs, ook gemeenten hebben er baat bij dat jongeren goed terechtkomen in de maatschappij. Een startkwalificatie is belangrijk, maar niet voor iedereen haalbaar. Sommige jongeren hebben extra ondersteuning nodig richting werk of zorg. De scholen kunnen het niet alleen, maar de gemeenten ook niet. Ik denk dat onze regionale aanpak laat zien dat nauw samenwerken de aanpak sterker maakt en tot betere resultaten leidt."

Bestuurder Andrea Kaim: "We delen de ambitie dat iedere jongere in West-Brabant leert, werkt of de ondersteuning krijgt die nodig is. We hebben elkaar écht nodig om ervoor te zorgen dat geen enkele jongere buiten beeld raakt."

De uitvoering van de huidige vierjarige vsv-aanpak is gestart in 2017. Hoe zijn de afgelopen jaren verlopen?

Bestuurder Andrea Kaim: "De samenwerking verloopt heel goed in deze regio: we weten elkaar te vinden, delen dezelfde ambitie en durven elkaar aan te spreken als dat nodig is. We streven naar een sluitend vangnet voor alle jongeren. Zo hebben we het afgelopen jaar ingezet op het voeren van exitgesprekken met studenten die uitstromen bij de Entreeopleidingen. Zo zorgen we ervoor dat deze jongeren in beeld blijven en er geen vacuüm ontstaat in de keten."

Wethouder Marianne de Bie: "We werken in deze regio constructief met elkaar samen en zijn kritisch op de resultaten. Als blijkt dat een project in de praktijk niet oplevert wat we ervan verwacht hadden, dan nemen we onze verantwoordelijkheid en bedenken we samen met onze partners een betere aanpak. De laatste jaren hebben we vooral geïnvesteerd in het vergemakkelijken van de overstap van het voortgezet onderwijs naar het middelbaar beroepsonderwijs. Ook zetten we stevig in op het creëren van een vangnet voor kwetsbare jongeren om uitval tegen te gaan."

Welk project vindt u persoonlijk bijzonder mooi?

Wethouder Marianne de Bie: “De participatiecoach vind ik een mooi voorbeeld van het maatwerk en de integrale aanpak in onze regio. Deze coach zorgt voor een zachte landing van jongeren die extra ondersteuning nodig hebben bij hun zoektocht naar werk en legt de verbinding tussen het onderwijs, de benodigde begeleiding en de arbeidsmarkt.”

Bestuurder Andrea Kaim: “Persoonlijk vind ik ‘Talenten zonder papieren’ een prachtig project, waarin veel van onze regionale doelstellingen samenkomen. Dit project richt zich op talentvolle jongeren die vanwege een beperking of belemmering niet in staat zijn om een diploma te behalen. Door verbindingen te leggen, creëren we ook voor deze jongeren een sluitend vangnet.”

Waar gaat de aandacht de komende tijd naartoe?

Bestuurder Andrea Kaim: “We blijven inzetten op het tegengaan van voortijdige schooluitval en het verder versterken van de integrale samenwerking in de regio. We weten elkaar al goed te vinden, maar het kan altijd beter. Ook zetten we in op voortijdig schoolverlaters die al langere tijd thuiszitten. Wat kunnen we met maatwerk voor deze

jongeren betekenen? Wat is er nodig voor een succesvolle toeleiding naar de arbeidsmarkt?”

Wethouder Marianne de Bie: “Verder gaan we vooral door op de lijn die we samen hebben ingezet. Daarmee zijn we als regio zeer succesvol gebleken. In tegenstelling tot de landelijke trend zien wij in West-Brabant geen stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters. We slagen er steeds beter in om ook de meest kwetsbare jongeren te bereiken. Dankzij de integrale aanpak worden we creatiever in het bedenken van mooie programma’s. Uiteindelijk willen we allemaal dat elke jongere op een passende plek terecht komt. Daar blijven we ons voor inzetten.”

Meer weten over de regionale vsv-aanpak? In een [dubbelinterview](#) belichten regionaal projectleider VSV Herman Pranger en RMC-coördinator Liesbeth van der Lee vijf succesvolle vsv-projecten toe.

Het succes van de West-Brabantse vsv-aanpak: vijf projecten in de praktijk

Met een startkwalificatie (een diploma op minimaal havo-, vwo- of mbo 2-niveau) heeft een jongere meer kans op een baan. De overheid, scholen en gemeenten willen dan ook voorkomen dat leerlingen zonder startkwalificatie van school gaan. In elke regio spreken scholen en gemeenten daarom samen af welke maatregelen genomen worden om het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) terug te dringen, en hoe zij het beschikbare geld hiervoor inzetten. Maar een startkwalificatie is niet voor iedereen haalbaar. In West-Brabant werd in 2017 gestart met de uitvoering van het vierjarig regionaal programma 'Iedereen op z'n plek in West-Brabant', met als centrale ambitie een passend onderwijs-, arbeids- of zorgperspectief voor iedere jongere. Regionaal projectleider VSV Herman Pranger (namens het regionale onderwijs) en RMC-coördinator Liesbeth van der Lee (namens de regionale gemeenten) vervullen hierin een centrale rol. Samen blikken zij terug op de eerste drie jaar van de huidige vsv-aanpak aan de hand van vijf projecten.

De vangnetcoördinator

Liesbeth van der Lee: "Jongeren die extra ondersteuning nodig hebben, worden vaak door verschillende partijen begeleid: van leerplichtambtenaren tot jeugdhulpverleners. Maar hoe goed je de begeleiding ook organiseert, er zijn altijd jongeren die tussen wal en schip vallen. Daarom hebben we een vangnetcoördinator benoemd. Als professionals niet verder komen met een bepaalde casus, dan kunnen zij een beroep doen op de vangnetcoördinator om mee te denken. De coördinator heeft zicht op de verschillende mogelijkheden binnen het netwerk, kan verbindingen leggen en brengt professionals in beweging, waardoor het vaak tóch lukt om een oplossing te vinden. Als bepaalde hulpvragen vaker voorkomen, kan dat bovendien een indicatie zijn van een soort blinde vlek in het

beleid, iets dat nog niet goed geregeld is. Naast de functie als vraagbaak voor professionals fungeert de vangnetcoördinator ook als aanjager om dergelijke knelpunten op te sporen en aan te kaarten."

De participatiecoach

Liesbeth van der Lee: "Voor jongeren die van school komen en begeleiding nodig hebben in hun zoektocht naar werk, hebben we in Breda en West-Brabant-West een nieuwe pilotfunctie ingericht. De vsv-participatiecoach staat met één been in het Regionaal Bureau Leerplicht en met het andere in de keten Participatie. De coach weet dus wat er speelt bij voortijdig schoolverlaters, maar kent ook de wereld van de arbeidstoeleiding. Zo kan hij ervoor zorgen dat jongeren goed landen op de arbeidsmarkt. Soms is daar wat extra's voor nodig, zoals bijvoorbeeld hulp bij het aanvragen van een doelgroepverklaring. De pilot is zo succesvol gebleken, dat we ervoor gaan zorgen dat ook de andere West-Brabantse gemeenten in 2020 ervaring kunnen opdoen met de vsv-participatiecoach."

Entree 18+

Herman Pranger: "Voor voortijdig schoolverlaters vanaf 18 jaar die al langere tijd thuiszitten en een behoorlijke afstand hebben tot het onderwijs en de arbeidsmarkt, hebben we een speciaal Entreetraject in Roosendaal en Breda opgezet. Tijdens dit traject worden de jongeren geactiveerd en krijgen zij extra ondersteuning om uiteindelijk een diploma op mbo-niveau 1 te kunnen behalen. Vaak gaat het om overbelaste jongeren die op persoonlijk vlak al heel wat hebben meegemaakt. Als ze dankzij zo'n opleidingstraject weer gaan geloven in hun eigen mogelijkheden en een baan vinden of besluiten verder te leren, is dat onvoorstelbaar waardevol."

De transfercoach

Herman Pranger: “De ervaring leert dat veel jongeren uitvallen bij de overstap naar een ander onderwijstype, bijvoorbeeld als ze vanuit het vo overstappen naar het mbo. Om deze overstap te vergemakkelijken, hebben we de transfercoach in het leven geroepen. Dit is een vo-docent die geselecteerde risicoleerlingen helpt tijdens hun transfer naar het mbo selecteert en zorgt voor een ‘warme overdracht’. Komt een leerling ook daadwerkelijk aan, wat heeft de leerling nodig aan begeleiding gedurende de eerste maanden van het schooljaar en sluit de opleiding aan bij de verwachtingen? Inmiddels begeleiden de transfercoaches in onze regio jaarlijks zo’n 350 leerlingen. En die aanpak werpt zijn vruchten af, want er is nauwelijks uitval onder deze leerlingen. Dat zien ook de andere regio’s, want ook daar zijn inmiddels al transfercoaches aangesteld.”

Loopbaanleren

Herman Pranger: “Door het huidige personeelstekort worden jongeren steeds vroeger benaderd door het bedrijfsleven en met een aantrekkelijk baanaanbod van hun opleiding ‘geplukt’. Maar de arbeidsmarkt verandert in een snel tempo en als de conjunctuur weer daalt, verliezen deze diplomaloze jongeren als eerste hun baan. Om ervoor te zorgen dat mensen duurzaam inzetbaar blijven,

stimuleert de overheid een leven lang leren. Het project ‘Loopbaanleren in het bedrijfsleven’ richt zich op twee doelgroepen: jongeren die het onderwijs verlaten omdat ze een baan aangeboden krijgen nog voordat ze een startkwalificatie hebben behaald, en jongeren die zonder startkwalificatie al aan het werk zijn. Wij willen deze jongeren in beeld hebben en weten waar ze aan de slag gaan, zodat we werkgevers kunnen benaderen en afspraken kunnen maken om onderwijs op de werkplek te faciliteren. Andersom zijn er ook bedrijven die zelf aangeven dat zij hun werknemers zonder startkwalificatie de gelegenheid willen bieden deelcertificaten of een diploma te behalen. Ook daar gaan we mee in gesprek. Zo blijven we met onze regionale vsv-aanpak inspelen op actuele ontwikkelingen.”

Meer weten over de regionale vsv-aanpak? Lees het [dubbelinterview](#) met wethouder Onderwijs van contactgemeente Breda Marianne de Bie en Curio-bestuurder Andrea Kaim.

Lef, maatwerk en gedeelde visie als basis voor succes van de Entreeopleidingen van Curio

Met sterk vraaggericht onderwijs, flexibele maatwerktrajecten en nauw overleg met de samenwerkingsverbanden en RBL West-Brabant zijn de Entreeopleidingen van Curio (voorheen ROC West-Brabant) opvallend succesvol gebleken. Zo is maar liefst een derde deel van de totale landelijke reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters bij de Entreeopleidingen gerealiseerd in West-Brabant. Ronald Broos, afdelingsmanager Entree bij Curio, en Marieke Richters, vangnetcoördinator bij RBL West-Brabant, lichten het succes van de aanpak toe. “Niet het aanbod, maar de vraag staat bij ons centraal. Wij kijken écht naar wat een kwetsbare leerling nodig heeft. En daar richten wij passende trajecten voor in.”

Wat is de doelgroep van de Entreeopleidingen van Curio?

Broos: “Wij bedienen een redelijk zware en gemêleerde doelgroep van vooral kwetsbare leerlingen die het op een reguliere school niet redden. Zo hebben we leerlingen met gedragsproblemen, leerlingen met een taalachterstand en leerlingen die qua cognitieve capaciteiten geen aansluiting kunnen vinden bij niveau 2 of hoger van het mbo. Al deze leerlingen hebben extra ondersteuning nodig om zich te kunnen ontwikkelen. Onze Entreeopleidingen duren in principe een jaar en leveren een diploma op mbo-niveau 1 op.”

Richters: “Maar het behalen van een diploma is nooit het hoofddoel. Dat valt mij op in de aanpak van de Entreeopleidingen bij Curio. Het pedagogische klimaat, dus de kennis en kunde van de docenten en mentoren, is opvallend sterk. Er wordt niet gekeken: hoe leid ik een leerling zo snel mogelijk naar een diploma? Maar: wat heb jij nodig om jezelf te ontwikkelen en zelfstandig te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt, waarbij een diploma ondersteunend is?”

Wat zijn de ontwikkelingen bij de Entreeopleidingen?

Richters: “De doelgroep is zo divers en de problematiek dermate uiteenlopend, dat je eigenlijk niet één soort opleiding aan kunt bieden. Dat betekent dat je ‘out of the box’ moet denken: wat heeft een jongere nodig? En daar verschillende trajecten voor moet bedenken.”

Broos: “Wij kijken naar de specifieke vraag die een leerling heeft. Zo krijgen leerlingen met een taalachterstand extra uren Nederlands, terwijl jongeren met gedragsproblemen een programma volgen met een accent op gedrags- en houdingscomponenten. We kijken altijd wat er nodig is en spelen in op ontwikkelingen. Zo merkten we dat het startniveau van instromende leerlingen sterk uiteenliep. Samen met de toeleverende scholen hebben we toen besloten om pre-entreevoorzieningen in te richten, zodat we leerlingen alvast kunnen klaarstomen en zij op een hoger niveau kunnen instromen bij onze Entreeopleidingen. Die voorzieningen zijn zeer succesvol gebleken. Ook zagen we dat een deel van onze doelgroep dusdanig kwetsbaar is, dat deze leerlingen eigenlijk altijd pedagogische ondersteuning nodig hebben, die niet altijd op een mbo niveau 2-opleiding geboden kan worden. Om die groep te helpen, hebben wij zelf een niveau 2-opleiding ingericht die deze ondersteuning wél kan bieden. Zo wegen wij altijd af wat het beste is voor onze leerlingen. Gelukkig krijgen wij vanuit de raad van bestuur en onze directeur volop ruimte om dit soort maatwerktrajecten voor onze leerlingen op te zetten.”

Wat verklaart het succes van de Entreeopleidingen in West-Brabant?

Broos: “Ik denk dat ons succes te danken is aan onze flexibele maatwerktrajecten, de nauwe samenwerking met de samenwerkingsverbanden, leerplichtambtenaren en RMC-trajectbegeleiders én de integrale benadering van onderwijs en gemeenten. We laten een leerling nooit zomaar los. Als een leerling bij ons uitstroomt, gaan we altijd in overleg met de trajectbegeleider van RBL over het vervolgetraject van zo’n leerling. En op het moment dat het onderwijs stopt, zorgen we voor een naadloze overgang naar de begeleiding richting werk vanuit de gemeente. Dat hebben we samen heel mooi ingeregeld.”

Richters: “De meerwaarde vanuit RBL West-Brabant is dat wij sterk conform de Maatschappelijke Aanpak Schoolverzuim (MAS) werken. We wijzen nooit zomaar met het vingertje van ‘je mag niet spijbelen’, maar we kijken naar de achterliggende problematiek. Wat heeft een leerling nodig om zich te kunnen ontwikkelen? Het bieden van een passend perspectief voor elke leerling staat altijd voorop.”

Broos: “Soms is daar lef voor nodig, zeker als we tegen grenzen aanlopen. Zo geldt voor een Entreeopleiding een wettelijke urennorm van 1000 uur. Maar een deel van onze doelgroep is heel praktisch ingesteld en heeft meer baat bij stage dan theoretische lessen. Daarom hebben wij een uitzondering op de urennorm aangevraagd, waardoor wij nu de vrijheid hebben om een flexibele urennorm te hanteren. Daar hebben onze leerlingen uiteindelijk veel meer aan.”

Wat kan er beter?

Richters: “Ik heb de indruk dat de problematiek heftiger wordt. De trajectbegeleiders kunnen de verbindende factor zijn tussen school en de ketenpartners, maar daar is meer mankracht voor nodig.”

Broos: “Ik denk niet zozeer dat de problematiek heftiger is geworden, maar ik merk wel dat de aantallen zijn gestegen. Ik schat dat er zo’n 150 tot 200 meer kwetsbare leerlingen bij ons een Entreeopleiding volgen dan twee jaar geleden.”

Richters: “Om elke leerling goed te begeleiden, is het ook van belang dat alle betrokken ketenpartners vanuit dezelfde visie denken en niet enkel vanuit hun eigen expertise. Wat heeft een leerling nodig? De samenwerking tussen de verschillende partners is er op individueel niveau al wel, maar kan integraal nog strakker worden neergezet.” ■

